

Postritel: „John Carter“ * Ewert and The Two Dragons

KOOLILASTE AJAKIRI

HIND 2,24 €

02
2012

HEALAPS

AUHINNASADU

Rimonne kingiauhinnad jagunesid nõnda: **INDREK NIINEMETS** Väike-Maarjast võitis SCRABBLE'i, **MERILI RAUDSEPP** Laevast Barbie, **ROBIN KALDA** Puurmanist autotee, **ANNI SIKK** Tallinnast Polly Pocketi ja **ANNALIIS TENISSON** Jõgevalt Sing-A-Ma-Jigs'i nuku.

Ilusat küünla- ja vastlakuud, armsad sõbrad ja sugulased!

Ja ongi järg nii kaugel, et teeme teatavaks detsembrinumbri võistluste võitjad! Lõuna-eeslaste auhinnad toimetame nagu ikka **Tartu O. Lutsu nim. Keskraamatukogu lasteosakonda (Kompanii 3/5, Tartu)** ning Põhja-, Lääne- ja Ida-Eestis elavate laste preemiad ootavad neid **Kullo Lastegaleriis (Tallinn, Kuninga 6)**. Kellel on muid soovet ja ettepanekuid, neil palume need toimetusele saata e- või tavaposti teel!

Pikka liugu, heledaid küünlaid ja rõõmsaid pidusid soovides, lgavesti Teie Triibu-Liine

Rekato lauamängud võitsid **TRIINU TÖNTS** ja **NELLY KALD** Jõgevalt, **PIRGIT RAUDSEPP** ja **ANDRA STAMM** Türit, **MARITA TÜRKSON** Uuemõisast ja **PIPI-LOTTA KULLA** Laevast.

Ristsõna- plaadid tõi loosiõnn **IGOR BABKINILE** ja **TUULE-HELIN KRIGULILE** Tallinnast.

Lembitu-mõistatuse auhinnaraamatu saab **KRISTINA OJA** Vokast.

Detsembrikuu viktoriinivastajatest võitsid auhinnaraamatud **STEN SESMIN** Väike-Maarjast ja **TRIIN VALDMAA** Jõgevalt.

Kino Artis ja Hea Lapse ühisvõistluse auhindade – kinopiletite, mängude ja raamatute – võitjateks said **STELLA REINUMÄGI** Tallinnast, **KATARINA MERILY REIMAND** ja **ANDRES HERMANN RITVAL** Viljandi Maagümnaasiumist, **ANETE MILLER** Põltsamaalt, **EGERY-KEITI KAAR** Looti, **MARTIN PUHT** Haibast ja **REIKO KILJAK** Päikesejänku lasteaiast. Ühisauhinnaga premeeriti Tallinna Lilleküla Gümnaasiumi 2A klassi, Loo Keskkooli 4B klassi, Väike-Maarja Gümnaasiumi 4B klassi, Piiri Lasteaeda ja Haiba Lasteaeda Riiskas.

Täname Kultuuriministeeriumi, Kultuurkapitali ja Hasartmängumaksu Nõukogu. Suur aitäh Haridus- ja Teadusministeeriumile, kes tellis ajakirja meie põhikoolidele!

LAHEDAT LUGEMIST

- Richard Sokmani „Elevant“ — 4
Sander Meisteri „Kärbes kosmoses“ — 5
Illus oled, isamaa! Helen Kask, Anett Saksing, Merilin Kahu — 6
Sõbrapäev: Egery-Keithi Kaar, Keneli Pohlak, Reiko Kiljak, Mariin Laigu — 7
Tuleviku elukutsed Jõgeva gümnasistide pilgu läbi — 8
Dušan Durišići luulet — 9
Merilin Jürjo „Legend tõelisest armastusest“ — 10
Palju õnne Tiia Toometile ja Ilmar Trullile! — 12

GALERII

Näituselt „Taimest tulnud“ — 13

MAAILM MEIE ÜMBER

- Tiit Kändler valguse pimedusest — 14
Tere, lind! Peep Veedla jääkosklast — 16
Aleksi Turovski draakonihammastest — 18

- Lugemine ja hambad — 19
Lahe vahetund.
Maire Sirel vana aja vahetundidest — 20
Poster 1: John Carter — 21
Poster 2: Ewert & The Two Dragons — 22

Ajakiri Hea Laps ilmub 1994. aastast

Väljaandja: MTÜ Hea Laps
Harju 1, 10146 Tallinn, tel: 631 44 28
e-post: hea.laps@mail.ee

Peatoimetaja: Leelo Tungal
Kujundaja: Vivika Kalt
Levi: Anna-Magdaleena Kangro

TEE ISE!

- Osavnäpp: Lully Gustavsoni sõbrapäevakaart — 25
Mustkunstnik Ande bänditrikk — 26
Irise näomaaling: sõbrapäevaprintsess — 27
Sandra sööginurk: mannakreem ja kruubipuder — 28

NUPUTA JA NAERA!

- Ilmar Trulli ristsõna — 29
Lembitu mõistatus, veebruariviktoriin — 30
Uusi paetisme — 31
Naeru-uss — 32

ELUMELU

- Uudised — 33
Marge Pärnits mänguajamuseumi uuest näitusest — 34
Thomas Scheileke koomiks — 36
Kinouudised: John Carter ja teised — 37

- Hobid ja huvid: Marta Tõnisalu — 38
Siit ja sealt: veidraid rekordeid — 39
Sõber Veltzi rokikool: The Who — 40
Autonimedest: Kellele Subaru, kellele Sõel — 42
Barbindus: peorõivais nukud — 43
Rekato: nutikad lauamängud — 44

Esikaanel: Piret Mildebergi sõbrapäeva lehm

Elevant

Ergutusauhind

Rihard Sokman Tartu Kommertsgümnaasiumi 5. B klassist

Ükskord elas Aafrikas elevant Elias. Ta oli parajalt paks ja oma parimates aastates. Elias oli tegelikult paras toriseja. Kunagi ei olnud ta millegagi rahul. Aafrikas oli alalõpmata liiga palav ja vett, millega ennast pritsida, ei olnud seal peaaegu üldse.

Elevant unistas kaugetest maadest. Ta polnud oma elus veel kusagil reisimas käinud. Eelmisel suvel oli Elias tuttavate rändlindude käest kuulnud lumest. Sellest ajast peale mõtles Elias, kuidas võiks lumi välja näha. Kas lumi on roheline nagu palmioks või oranž nagu papagoi suled? Kas see on kõva nagu puu või pehme nagu Eliase kaisukaru?

Seda kõike polnud Elias jõudnud lindude käest küsida, sest need lendasid enne Lapimaale tagasi.

Elias otsustas, et ta peab lund ise nägema. Elias läks lennujaama ja ostis pileti Lapimaale. Ta pidi leppima kaubalennukiga, sest reisilennuki jaoks oli ta liiga raske. Reisikohvri pidi Elias isegi siis maha jätma, sest muidu oleks ta kaalunud lubatust rohkem.

Nüüd võis reis alata. Varsti paistsid lennukiaknast kõrged lumised kuused.

Elevant sai vaevalt lennukist välja minna, kui ta tundis külma. Kogu ümbrus oli valge ja Elias arvas algul, et on sattunud jäätisetehasesse. Elevant pistis londiotsa uudishimulikult lumme ja mõtles, et maius-

tab pisut. Magusa maitse asemel tundis Elias, kuidas lund läks mingit valget puru täis. Jäätis see küll ei olnud. Lisaks hakkas puru aeglaselt sulama ja pani londi ebameeldival kihelema. See polnud üldse hea tunne. Elias istus lumehange ja tema londi hakkas välja voolama vesi.

Ümberringi oli kogunenud palju inimesi. Nad kõik vaatasid naljakate pilkudega Eliast ja mõtlesid, et kas see on mingi uus moodne purskkaev.

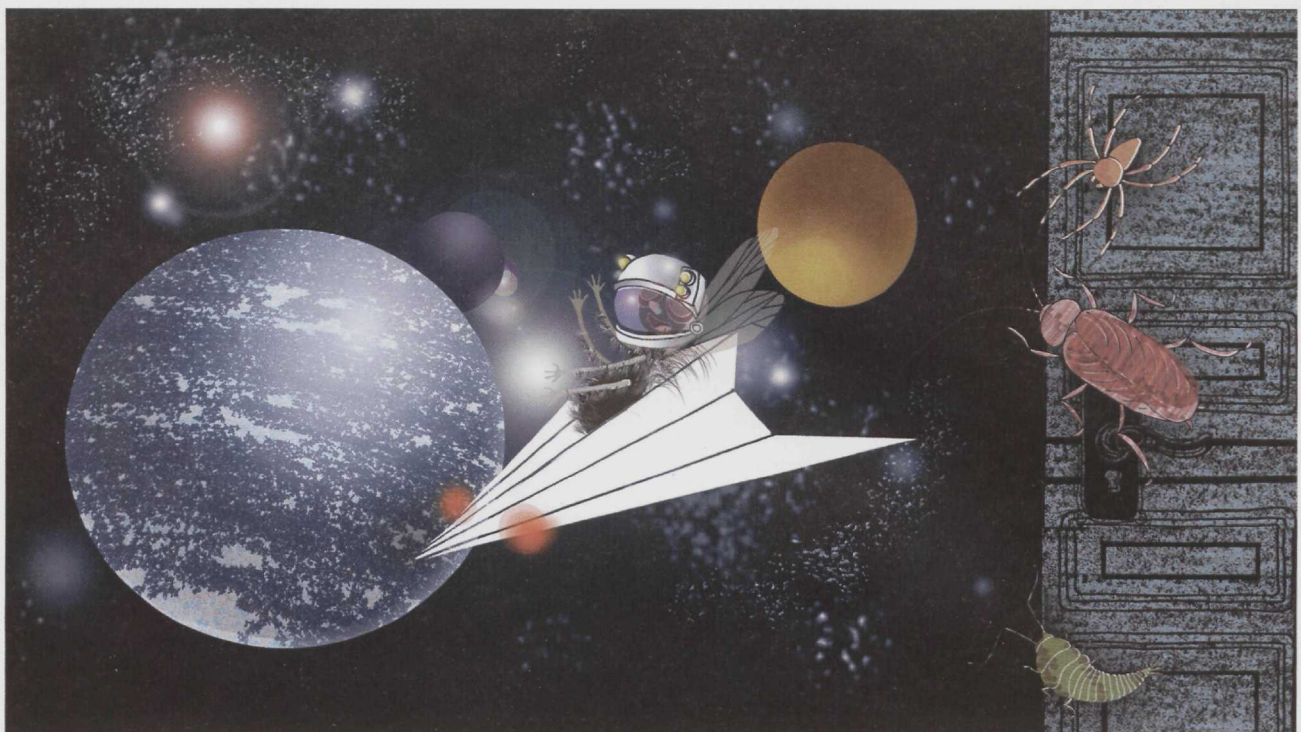
Üks väike laps isegi läks ja näpistas Eliast sabast, et teada saada, kas see on ikka kivist või mitte. Selle peale hüppas Elias karjatades püsti. Inimesed jooksid kokkumule eemale.

Elias pööras ennast ringi ja läks otsustavalt lennukisse tagasi.

„Aafrikas on ikka kõige parem,“ mõtles elevant. „Seal ei ole mitte ühtegi inimest, kes sind sabast sikutaks.“

Nii mõeldes pani Elias endale turvavöö peale ja lendas koju tagasi. Ta ei saanudki teada, et see valge puru, mis tema londi sulama hakkas, oligi lumi.

Hein Tikerpuu

Kärbes kosmoses

Hea Lapse poisi-auhind

Sander Meister Tartu Raatuse Gümnaasiumi 7. B klassist

Ühel täiesti igaval päeval, kui isegi putukad ei tahtnud oma tavapäraseid toimetusi teha, elutses ühe moodsa linna moodsa tänava moodsa maja eriti modernses köögis üks kärbes. Ta ei olnud tavaline kärbes.

See oli üks eriline porikärbes. Ta oli kuulnud, et on olemas selline koht nagu kosmos. Porikärbes oli raadiost kosmose kohta juba üsna palju teada saanud ning arvas, et kosmoses on palju põnevam kui tema modernses köögis. Kärbes ihaldas hirmsasti uusi avarusi vallutada. Lõpuks hakkas ta oma naabritelt ja sõpradelt abi küsima.

Esimesena märkas kärbes niiskusemardikat. Ta teadis, et niiskusemardikas on tark ja teab väga palju maailmast. Kahjuks polnud mardikas kosmosest midagi kuulnud. Vangutas kärbse küsimuse peale vaid pead ja sibas oma teed mööda edasi.

Järgmisena jõudis kärbes elutuppa, kus elas suur ja uudishimulik ämblik. Kõik teised putukad rääkisid, et ämblik vaatab palju telekat. Kärbes päris ämblikult: „Kas sina tead, mis asi on kosmos?”

Ämblik vastas: „Muidugi ma tean, mis asi on kosmos.

Kosmos on ilus, must, suur ja tähtedega kaugel paik.”

Kärbes küsis ämblikult innukalt: „Kas sina siis tead, kus kosmos asub?”

Ämblik vastas: „Loomulikult! Kosmos asub telekas.”

Kuna kärbes teadis, et telekas on must kast, mis näitab värvilist pilti, siis jättis ta ämbliku oma tarkusega sinna- paika. Pärast pikka otsimist väsis kärbes ja läks magama.

Hommikul ärgates lendas kärbes magamistuppa ja leidis sealt prussaka. Prussakas oli maailmas palju rännanud. Kui kärbes küsis temalt kosmose kohta, rääkis prussakas, et kosmosesse jõudmiseks tuleb minna number 13 bussi peale ja sõita seitse peatust, siis peab bussi pealt maha tulema ning minema sinisesse majja. Kärbsele jutt meeldis ja ta otsustas prussaka juhtnööride järgi reisi kosmosesse ette võtta.

Kui kärbes prussaka poolt juhutatud majja jõudis, sattus ta keset sügavat pimedust, mille keskel liikusid igasugused pallikesed ning särased tähed. Kärbes oli kosmosest vaimustuses. Talle hakkas seal nii meeldima, et ta jäigi uude kohta elama. Ta arvas elu lõpuni, et oli kosmosesse jõudnud. Ainult prussakas teadis, et kärbes elab nüüd kosmosemuuseumis.

EILE NÄGIN MA EESTIMAAD

Eile nägin ma Eestimaad:
nägin kortereid, majasid
nägin Kaure ja Kajasid –
lapsi, kes abi vajasid.
Eile nägin ma Eestimaad...

Eile nägin ma Eestimaad:
hunte, jäneseid, karusid,
põtru, hirvesid, kalasid,
talvekülmas nad toitu vajasid.
Eile nägin ma Eestimaad...

Eile nägin ma Eestimaad:
nägin raagus põõsaid ja puid,
inimeste naerulootuses suid –
ootamas saabuvaid suvekuid.
Eile nägin ma Eestimaad.

Helen Kask Viluste Põhikoolist

MU EESTIMAA

Mu jalge all kivine maapind,
mu juukseid paitab meretuul
ning südames kõlab üks laul.
See näitab mulle teed, kui minna tahan,
see tõukab mind edasi, kui kardan tulevikku.
See on see miski, mida näed mu silmis.
Koos selle lauluga
seisan ma kivisel rannal
ja annan oma südame sulle,
mu Eestimaa

Greetel Kala Tallinna Nõmme Põhikoolist

EESTIMAA SÜNNIPÄEV

Kaunis päev on tulekul,
rõõmu saab siis talvekuul.
Tasapisi tuleb ta
heliseva lauluga.

Lipud majal lehvivad,
president meid külastab.
Ruttu, ruttu jooksen ma,
et saaks torti lõigata.

Eestimaal on tähtis päev –
see on Eesti sünnipäev.
Kõigil hümni sõnad peas,
lauldes seisame me reas.

Tahaks anda Eestile
palju, palju tervisi,
et saaks suureks kasvada
meie vanus Eestimaal.

Merilin Kahu Viljandi Paalalinna Gümnaasiumist

KODUIGATSUS

Kodus olles ehk sa
ei märka ta ilu.
Ent kaugele minnes
tunned sa hinges,
et igatsed miskit
mahajäänut, kallist.

Korraga tabab sind äratundmine,
osati on see kummaline.
Tunned, kui kallid on kodumaa
koos kodu, pere, eesti rahvaga.
Meelde tuleb lumine talv,
ka sügis, mis hall,
suvised heinamaad,
jäipurikad, mis
kevadepäeval sulamas.

Ja siis sa tead –
tagasi tulema pead!

Anett Saksing Viluste Põhikoolist

HEAD SÕBRAPÄEVA!

Kino Artis ja ajakirja Hea Laps ühisvõistluselt „Minu parim sõber“

Minu parim sõber on mu armas vanavanaema. Ma saan temaga kõigest rääkida. Talle meeldivad minu räägitud anekdoodid väga, aga ta naerab ainult ühe peale. See pole pikk, sellepärast räägin teile ka.

Juku on koolis, õpetaja küsib: „Mis sa teed siis, kui ema ja isa sõidavad rongiga Tartusse?“ – „Ei tea.“ „Aga mis sa teed siis, kui vanaema kukub kaljult alla?“ – „Ei tea,“ vastab Juku. Juku läheb koju, küsib isa käest: „Mis ma teen siis, kui te emmega rongiga Tartusse sõidate?“ Isa vastab: „Lehvitad punase rätikuga.“ – „Aga mis ma teen siis, kui vanaema kukub kaljult alla?“ Isa vastab: „Tõmbad nõoriga tagasi.“ Juku läheb kooli. Õpetaja küsib: „Mis sa teed siis, kui ema ja isa sõidavad rongiga Tartusse?“ – „Tõmban nõoriga tagasi!“ Õpetaja küsib veel: „Mis sa teed siis, kui vanaema kaljult alla kukub?“ Juku vastab: „Lehvitam punase rätikuga.“ Vanavanaemaga on tõesti tore rääkida. Kui ma väike olin, tegi ta mulle maailma parimat putru. Minu vanavanaema on 86 aastat vana, aga minu jaoks on ta ikka noor.

Egery-Keithi Kaar Loo Keskkoolist

Martin Laigu, Haiba lasteaiast

See film Viktorist meeldis mulle väga. Filmis oli Viktoril koerast sõber Vorstike. Ta armastas seda koera väga, nad tegid koos põnevaid asju. Viktor õpetas koerale tsirkusetrikke. Ka minul on koerast sõber Sanny, ta on kuldne retriiver. Sanny on meie peretuttavate koer. Koos nendega käime nädalavahetusel matkamas, talvel suusatamas ja suvel kuskil kaugemal pikemal reisil. Kui ma olin kahe aastane, siis võeti Sanny. Me oleme viis aastat koos kasvanud ja suurteks sõpradeks saanud. Isa ja ema räägivad, et kui mina olin väike ja Sanny kutsikas, hüppas ta mulle peale, mina kukkusin pikali ja oli nuttu kui palju. Nüüd oleme mõlemad suured. Jookseme ja mürame nii palju kui jaksame. Ta on mulle suureks sõbraks.

Reiko Kiljak Päikesejänku lasteaiast

Minu parim sõber on Kadri. Ta on kümme aastat vana. Tal on sinised silmad ja blondid juuksed. Ta elab Kiltsis, mis asub Lääne-Virumaal. Ta on väga tore iseloomuga ja ajab mind tihti naerma. Me oleme lasteaiast saati sõbrannad. Me oleme lihtsalt lahutamatud! Kadri meeldib suusatada. Ta oskab väga hästi peotantse tantsida. Kadri on mulle juba õpetanud valssi, rumbat ja teisi lihtsamaid tantse. Aga ta on minust ikka parem. Ta on väga hea ka puslede kokkupanemises. Kadri tegeleb suusatamisega, ta sai Lääne-Virumaa murdmaasuusatamise esivõistlustel esikoha. Ta on ikka väga tubli! Ka koolis on ta väga hea õpilane. Me oleme koos kõige rohkem naernud, aga meile meeldib väga nii arvutis mängida kui ka õues olla. Kadri on väga hea sõbranna!

Keneli Pohlak Väike-Maarja Gümnaasiumist

MISSUGUSED ELUKUTSED ON TULEVIKUS POPID?

SOLONTIIOLOOG

Solontiioloog on robotite õpetaja. Ta programmeerib neid õppe- ja meeldejätmisprogrammidele ning siis hakkab õpetama. Ta õpetab rääkimist, käitumist ja ülesannete täitmist. Tal on oma klass. Nagu päris koolis, on ka seal a ja b klass 0-klassist kuni 5. klassini. Robotitel on ka kehaline kasvatus. Robotid saadetakse rahva hulka ja sealt valib iga pere ühe roboti, ülejäänud jäävad aga veel kooli, kuni nad muutuvad kasutuskõlblikuks. Igas koolis on ka kiusajad ja muud pahategijad, neile pannakse külge aparaat, mis muudab nad heaks. Seda kõike teeb solontiioloog – paigaldab aparate, õpetab lapsi ja valib välja parimad õpilased.

Bente Sild Jõgeva Gümnaasiumi 4. A klassist

TUULEPUHUJA

Tuulepuhujat on amet, mis sobib nii suurtele kui ka väikestele. Kui mõtlete, et see on õudne, siis nüüd saate teada, milline see amet on. Kui tuleb tuul ja on kole ilm, lendad sa kosmoselaevaga tuule juurde ja hakkad alguses ise vastu puhuma. Kui juhtub aga nii, et tuul ei lähe ära, peab appi võtma masina nimega Tuuleta Ilmad. Kuid võib juhtuda, et peab kasutama eriti suurt masinat, mis on ülivõimas ja selle nimi on kosmosepuhur. See on maailmatuma suur. See töö teeb rõõmu nii lastele kui ka emadele ja isadele, sest saab sõita kosmoselaevaga. Loodan, et see töö pakub huvi paljudele.

Birgit Kasela Jõgeva Gümnaasiumi 4. A klassist

ROBOTLOOMADE TOITJA

See töökoht on väga huvitav. Sa pead toitma robotloomi, mida on peaaegu igas peres 20. Sa jõuad päevas käia ühes kodus. Andma pead igale loomale 10 kruvi ja 5 mutrit ning 1 liitri õli. Tööl pead käima kuus korda nädalas. Kui oled käinud tööl terve aasta, saad ise ka ühe robotlooma endale. See on väga huvitav töö.

Ludvig Suvi Jõgeva Gümnaasiumi 4. A klassist

Dušan Durišić

PUNKT

Punkt
käis viimas,
punkt käis toomas,
punkt
käis kõikjal korda loomas.
Lõpuks lause algusesse
väga väsinuna roomas.

Seal ei peetud pidu pikka,
punkti hoopis solvang tabas:
selgus, et ta koht on ikka
lause lõpus teiste sabas!

PESULAPP JA KÄED

Eks vaadake põranda-
pesemislappi:
kui Mihklit ta nägi,
siis karjatas: „Appil!

Kui katsuvad lappi
nii räpased käed,
võib karta, et eluaeg
sopaseks jääd!”

MAALIKUNSTNIK

Üks kunstnik siin salaja
maalimas käis
nüüd aknaklaas valevaid
roose on täis.
Ta maalis veel palme
ja kaljut ja järve...
Kurb küll:
peale valge
tal polnud muid värvel!

ÕNNESEEN

Koos liblikaga
fundma õpin värve ma.
Koos varblasega
rõõmsalt trikke teen.
Koos lõokesega
laulma olen karme ma.
Ja üldse
olen väike õnneseen!

Tõlkinud Leelo Tungal

VÄRSSE AADRIA MERE ÄÄRSELT MUSTAMÄE LT

Dušan Durišić (häälda: Džurišitš) on **Montenegros** (ehk **Tšernogoorias**) mitme põlvkonna seas tuntud ja armastatud kirjanik, kes on lisaks lastevärssidele loonud ka romaane, näidendeid, lühijutte ja muud. Ta on pälvunud nii kodu- kui ka välismaiseid auhindu – kokku on neid tal enam kui 30. Montenegro on väike ilus mägine riik Balkani poolsaarel – õigemini osa Serbia ja Montenegro liitriigist. Elanikke on seal veidi alla 700 000, ja pealinna nimi on Podgorica. Kumb riiginimi on õige: kas Montenegro või Tšernogooria? Heal lapsel mitu nime, ja kasutusel on mõlemad: esimene nimetus on tulnud itaalia keelest, teine – Crna Gora – kohalikust, tšernogooria keelest. Mõlemad aga tähendavad Musta Mäge. Nii et Dušan Durišić on tõepoolest Mustamäe poeet!

LEGEND TÕELISEST ARMASTUSEST

Merilin R. Jürjo Tallinna Prantsuse Lütseumist NB! Merilin on ka raamatu „Haldja naer” autor!

Nagu ammustel aegadel kombeks, elasid paljud rännuelu, et leida maailmas oma õige koht. Noortel oli kombeks pakkida kokku oma pisike vara ning laia ilma rännata. Erandiks polnud ka noor Niklas oma sama noore pruudi Monaga. Mona ei läinud Niklasega koos rändama mitte noormehe parema elu ideaalide pärast, vaid suurest janust seikluste järele. Ka tema tahtis maailma näha, ning mis oleks parem kui oma armastatuga ilma avastada.

Nad ei olnud kaua teel olnud, ehk mõned päevad, kui ilm, mis muidu päikesel valitseda lasi, neid alt vedas ja tormi kohale käsutas. Ja see oli torm, mida iga päev ei näe. Vihma kallas nii tihedalt, et enda ette õieti ei näinudki, tuul puhus nii kõvasti, et püstiseimine võttis kogu jõu. Välk särvis mustjasililade pilvede vahel vahetpidamata ning kõu kõmises pea kohal kõrvulukustavalt. Tõenäoliselt poleks Mona ja Niklas sellise tormiga kaugele jõudnud, ilm oleks nad enne murdnud. Kuid neil vedas – neist vaid mõne sammu

kaugusele jäi pisike majake. Mitte uhke, mitte peen, ning nii mõnigi ütles selle kohta pigem hurtsik. Kuid see oli täpselt nii tugev ja nii mõnus, et torm üle elada ja näida kahele rändurile paleena.

Kumbki ränduritest ei koputanud uksele. Nad lihtsalt lükkasid selle lahti ning astusid vihma eest varju. Esimene asi, mis neile silma jäi, oli kamin, kus põles hele tuli, mille kohal katlas kees kuum vesi – see, mida on täpselt vaja vaarikavartest tee tegemiseks.

„Täna jääme Fortunale silma,” sosistas Mona, heites õnneliku pilgu Niklasele. Tuli, mis nende ees kaminas põles ning nende nägudele tantsisklevaid varje heitis, soojendas neid väljast. Tee aga, mis nende pihkude vahel kruusides auras, soojendas seestpoolt. Nad tundsid ennast hästi ning õnnelikult. Tundus, et rohkemat polnud nende jaoks vajagi.

Mõne aja pärast tungisid Niklase mõtetesse küsimused nende peavarju kohta. Kõva häälega mõeldes andis ta need teada ka oma armastatud Monale:

„See peab kellelegi kuuluma. Kamin põleb, vesi kees, ja sellise ilmaga ei taha keegi väljas olla. Kuid sellegipoolest on hurtsik tühi.”

„Ehk omanik külastas kedagi ja jäi kuni tormi möödumiseni sinna,” pakkus Mona.

„Ja jättis nii igaks juhuks vee keema, kui peaks varem koju jõudma? Miskipärast ma ei usu seda.”

Mona kehtas õlgu ja asus teetassi uuesti huultele tõstma, kui ta pilk jäi pidama ühe nahkkaantega raamatu peale.

„Omanik ei pane kindlasti pahaks,” sosistas ta, pani teetassi lauale, tõusis ning võttis kahe käega raamatust kinni. Raamat oli raske ning paindub, nahkkaantest hõljus vanaduse ja kopituse lõhna, mis pani nina krimpsutama. Näppude all oli tunda krobelisust, mida tekitasid sisse pressitud joonistused väikesest madalate majakestega külast ning metsast selle ümber. Külakese alla oli paksemas kirjas pressitud pealkiri „Legendid”.

„Kas sa meelelahutust sooviksid?” päris Mona naeratades, istudes tagasi oma kiiktooli

Kaatri-Ann Kivisid (Huvikeskus Kullo Lastegalerii Kunstistuudio)

ja asetades raamatu oma põlvedele. Ta asus lahti harutama nahast paelu, millega raamat kinni oli seotud. Esialgu tundusid need talle lootusetult sõlmes, kuid vaevalt oli ta oma näpud sellele tööle suunanud, kui paelad nagu iseenesest lahti vajusid. Neidis avas kaane ja luges kõva häälega sissejuhatust:

„*Et ma ei kaotaks kunagi usku Endasse, Sinusse ja Teisse.*”

„Kõlab paljutootavalt,” kommenteeris Niklas. Mona naeratas ning avas raamatu esimese loo pealt, mis talle ette jäi.

„Libahundid ei ole vist praegu kõige õigem teema,” arvas tüdruk. Ootamata Niklase vastust, sulges neiu korraks raamatu ning avas selle uuesti. Otsides üles loo alguse, luges ta kõva häälega:

„*Legend tõelisest armastusest.*”

Mona tõstis pilgu ning vaatas Niklasele otsa. Noormehe pilgust nägi ta kohe, et see lugu on oodatud. Ning ta asus lugema:

„See öö oli külmim öö maailmas, mida kunagi nähtud või näha saab. Tuul ulgus huntidega võidu, vihm piserdas vihaseks aknaruute, justkui tahtes sisse murda ja hävitada viimsegi sooja tulekolde. Väik peksis, otsides õnnetuid teelisi, kellele oma viha näidata, aga kui ta neid ei leidnud, valas ta oma viha välja puude peale, kes saatuse tahtel vales kohas olid kasvanud.

Mööda teed kõndis noor mees, keda külm vihm põrmugi ei häirinud. Juuksed tilkumas, seljal pungil täis rändurikott ning käes aja poolt tükkeid täis toksitud jalutuskepp, ümises rändur viisikest – „...*ja nii mind ootab armsam, holla-la, mind ootab armsam. Toon tal' peekri armuga, holla-la, peekri armuga. Südame tall' annan ma, holla-la, tall' annan ma...*”. Ühtäkki aga jäi teeline seisma, vaatas üles pea kohale ja küsis metsvindilt, kes pesas pahuralt konutas:

„Ega te ei ole Tõelist Armastust möödumas näinud, härra?”

Metsvint tõstis pea, põrnitses hetke küsijat ning vastas:

„Te jäite kolm aastat hiljaks. Siis teie otsitud preili möödus siit. Ta sosistas mulle mu praeguse abikaasa nime ja kinkis suudluse, mille ta pitseeris minu südamesse. Sellest ajast alates tunnen ma iga päev jumalikku õnne.”

Rändur tänas metsvinti ning jätkas oma teed. Tema rännak oli kestnud juba kaua. Ta mäletas aega, kus ta kodukülas oli oodanud Armastuse külaskäiku. Kord kuulis ta unes, kuidas üks naisehää talle laulis. See kõlas nagu linnulaul, kuid kuna unenägudes on imelikud juhtumised kombeks, mõistis poiss täpselt,

mida talle öeldi. Hommikul üles tõustes ei mäletanud ta ühtegi sõna laulust, kuid ta lihtsalt teadis hinges, et peab teele asuma ja Tõelise Armastuse ise leidma. Teel aga avastas noormees, et ta saab aru linnulaulust enda ümber ning see andis talle kindlust teadmisel, et tema rännakul on sügavam eesmärk, kui ta julges loota. Siis aga hakkas aeg venima. Ükskõik, kuhu ta ka ei jõudnud, oli ta hiljaks jäänud. Just nagu äsja metsvindi juures.

„Küll on kahju, et unenäos mulle ei öeldud, kus Armastus mind ootab,” mõtles rändur hiljem. „Siis ma oskaksin kohe tema juurde minna ja ta ei peaks mind ootama.” Viimase lause ütles ta igaks juhuks kõvasti, lootuses, et keegi kuuleb seda. Kuid imet ei tulnud ning midagi ei juhtunud. Ainult üks siilipoiss ronis urust välja, et oma tüdruksõbraga kohtuma hiilida. Rändur otsustas juhust kasutada ning päris ka siililt sama küsimuse, mille metsvindilt – kas ta on näinud Tõelist Armastust.

„Mina isiklikult mitte,” vastas siilipoiss sosinal, kartes, et ta vanemad kuulevad tema häält ja ajavad ta plaani nässu. „Aga mu ema ikka jutustas sellest, kuidas ta nooruses preilit kohtas ning kuidas siis preili talle minu isa tutvustas. Ema ja isa olevat armunud esimesest silmapilgust. Siis olevat Armastus neid mõlemat otsmikule suudelnud ning ema väitis, et see suudlus jäi nende südamesse. Ning sellest ajast peale elavad nad puhtas armastuses.”

Rändur tänas ka siilipoissi, soovis talle ilusat õhtu jätku ning jätkas oma teed, seades nüüd eesmärgiks ööbimiskoha leidmise.

Järgmise päeva varahommikul asus noormees jällegi teele. Eelmise päeva vihmast polnud enam jälgegi, päike säras pea kohal, taevast sinas ning linnud puudel laulsid oma meeldivaid lookesi. Rändur tundis hinges kummalist rahu ning õnne, mida tuntakse siis, kui hing aimab tulevikus midagi imelist. Selle tunde tähistamiseks oli teeline isegi suupilli välja otsinud ning meelitas seal nüüd lõbusaid laulukesi välja. Äkitselt kuulis ta enda ees tee peal sisinat. Jättes kohemaid pillimängu, vaatas mees enda ette ja nägi seal rästikut, kes tema poole tõstetud pea langetas justkui kummardudes. Ta oli kindlasti kõige ilusam rästik, keda poiss ealeski oli näinud.

„Ma kuulsin Siili-Edgarilt, et te otsite ühte kaunist preilit, härra,” alustas madu paljutootavalt. „Seetõttu võtsin enda kohuseks teid üles otsida ning teada anda, et nägin Armastust üleile Lätte lähedal. Ta ütles mulle, et jääb sinna veel mõneks päevaks ja läheb siis Lõunalossi poole edasi. Mulle tundus, et ta ootab kedagi.”

Noore teelise süda hakkas kiiremini lööma ning ta tundis, kuidas igatsus otsitut leida kasvas järsku talumatuks. Tema õnn ja rõõm paisusid üle pea ning ta oleks tahtnud tantsida ja suupillist veelgi imelisemaid noote välja nõiduda.

KÄEPIGISTUS JA KALLI-KALLI!

Ilmar Trulli nimi on meie lugejatel silme ees iga numbri mõnusaid ristsõnu lahendades. Aga Ilmar ei pane sõnu mitte ainult risti, vaid ka rästi – ja veel riimi, ja veel hästi! Ja mis kõige üllatavam: ta joonistab lausa kahe käega illustatsioonegi, ning mitte ainult oma luuletustele, vaid ka teiste kirjanike raamatutesse! Juba Ilmar Trulli raamatute peakirjadki annavad teada, et tegu on vaimukate värssidega: „Ise-loomuga loom“, „Musta kassi mumba“, „Järvevaht ja joogivesi“, „Hiire pidu“, „Väike viisakas kärbes“. No tee või fina: selliste kirjadega raamatukaante vahel lihtsalt EI SAA olla igavaid ega halle luuletusi. Kuidas küll õnnitleda oma head vana sõpra Ilmarit? Ehk oleks kõige targem seda teha tema enda luuletuse kaudu! Kohe kontrollime, kas Ilmari nägu hakkab muhelema.

Kui meie tormakal elektroonikasajandil üldse võluvääst võib kõnelda, siis peitub see võluvägi ennekõike kunstis, kirjanduses, muusikas. Raamatute kaudu võime minna kaugetesse sajanditesse, võrastele maadele, imetleda olematuid olevusi ja tunda rõõmu sõnade ilust, täpsusest, tabavusest.

Veebruarikuus tähistavad oma ümmargust sünnipäeva kaks head eesti lastekirjanikku: **9. küünlakuu päeval on sündinud Tiia Toomet ja 21. veebruaril Ilmar Trull.** Kui Tiia läks neljandasse klassi, oleks ta vabalt võinud Ilmari sülle võtta – selline vahe on nende vanusel. Kuid praegu ei tuleks Ilmari süllEVõtmine küll kõne allagi, kuigi poiss kirjutab selliseid lahedaid luuletusi, et vääriks lausa kõrgusesse upitamist! Aga mingist vanusevahest nende loomingus ei saa juttugi olla: mõlemad on ühtviisi laste-sõbralikud sõnameistrid.

Tiia Toometi esikraamat „Kuhu need värvid jäävad?“, mille ta kirjutas koos abikaasa Jaan Kaplinskiga, sisaldab küll samuti luuletusi, kuid tuntuks on ta saanud ikka proosaraamatute kaudu: enamjagu noorema põlvkonna eestlasi on lugenud tema „**Vana aja lugusid**“, „**Koduseid asju**“, „**Lapikirja ja lastekirja**“. Mänguasjadega seovad Tiiat erilised sidemed: just tema oli see, kes rajas **Tartu Mänguasjamuuseumi** ja oli kuni 2007. aastani selle juhataja. Mänguasjadest jutustavaid raamatuidki on ta kirjutanud palju: „**Kaltsufitt ja puuhobune**“, „**Nukuraamat**“, „**Suur karuraamat**“, „**Mänguasjad jutustavad**“...

Soovime Tiia Toometile palju õnne ning rohkesti uusi ja vanu mänguasju! Kuigi ta tütar ja kolm poega on mängueast juba välja jõudnud, läheb lelusid tarvis lapselastele, kellest ta peres puudust ei tule!

Ilmar Trull

SÕBRAPÄEV

Sõbrapäeval sõbrale vahel teeme salati, aga mitte alati.

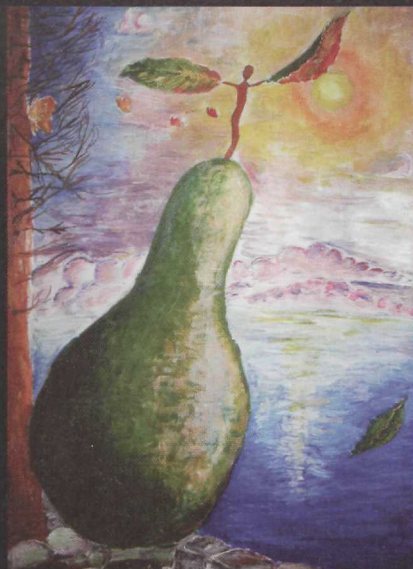
Vahel teeme talle koogi, vahel mõne maitstva joogi, vahel teeme talle nalja, vahel teeme talle välja.

Vahel teeme kingitusi, näiteks mütsi või siis salli. Vahel teeme lihtsalt musi, vahel teeme lihtsalt kalli.

Igal juhul ei vii solki ega anna talle kolki.

GALERII

Kristiina-Angela Kelder (Tallinna Huvikeskus Kullo)

Valeria Tšernušitiš (Tallinna Õismäe Vene Lütseum)

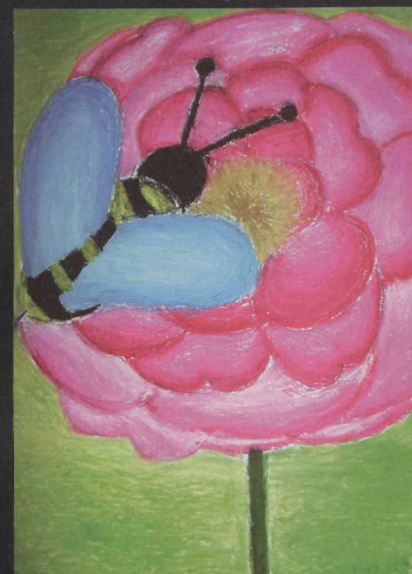
NÄITUSELT „TAIMEST TULNUD“

Irene Liisa Aaliste (Tallinna Saksa Gümnaasium)

Kairi Matt (Tallinna Huvikeskus Kullo)

Elise Õunapuu (Tallinna Järveotsa Gümnaasium)

Silvia Sarapuu (Gustav Adolffi Gümnaasium)

Kristin Reiljan (Pelgulinna Gümnaasium)

Lisbet Jalakas (Tallinna 32. Keskkool)

„Valguse värviline maailm“ on jätkujutt, mis heidab valgust valgusele. Valgus on meie jaoks tavaline asi. Kuid mis see tõeliselt on? Kust on see pärit? Kuidas see meieni jõuab? Miks me seda näeme? Kas näeme me seda samamoodi nagu lind, kass või ämblik? Kas saame valgusega reisida nagu lennukiga? Kas saame seda pista kotti nagu herneid? Mis on kiirem – kas valgus või mõte? Kas on olemas pime valgus? Sellest kõigest hakkavad need lood pajatama.

VALGUSE VÄRVILINE MAAILM

Tiit Kändler, teaduskirjanik

Kui pime saab olla valgus

Sõja lõpust võis olla vähemat seitse aastat, olin poisikene, kes veel koolis ei käinud, ent üks koolitund, mis eluks ajaks meeles, on seotud pimendamisega. Pimendamiseks kutsuti seda, et keegi ei tohtinud õhtul, kui õues videvik või hoopis pime, toas tuld põlema panna, enne kui paksust mustast paberist ruloo – pimendamis-kate – akende ette tõmmatud. Nii oli see vähemalt Tallinnas. Küllap ka teistes linnades. Vähe sellest – ka autodel olid esilaternate ees mustad katted, millest vaid kitsas kandiline toru valgust teele juhtis. Tänavavalgusest ei maksnud mõteldagi.

Nõnda oli see jäänud sõja ajast – mida pimedam oli linn, seda vähem paistis see silma pommituslennukitele. Kui palju pimendamine pommide vastu aitas – kes seda teab. Sest pommitajatel olid oma valgustid, mis lennukist välja visatuna alloleva linna nähtavaks tegid.

Kes pidi Tallinna pommitama aastal 1955, ei ole aimu. Ja kui palju selline pimendamine andis hoogu juurde tol ajal ohtratele bandiitidele, varastele ja koti-poistele, kah ei tea.

Nõukogude Liit ei olnud ainus maa, mis pimendamise läbi pigem kannatas kui kasu lõikas. Suurbritannias kehtestati sõja puhkedes 1939. aasta sügisel range pimendamiseõue, et nurjata Saksa lennuväe plaane. Nõue oli väga range, kusagilt ei tohtinud paista valgusekiirekestki. Isegi sigareti süütamise eest võidi trellide taha pista. Ka autod pidi sõitma täielikus pimeduses. Et mitte vastu tänavaaärekive pörgata, sõideti tee valge keskjoone lähedal. Kuni teine auto vastu sõitis. Ka jalakäijad sattusid suurde ohtu. Nõnda hukkus sõja esimestel kuudel liikluses kaks korda rohkem inimesi

kui varem, valguse käes. Kuussada inimest iga kuu. Põhiliselt olid need jalakäijad. Siis saadi aru ja hakati lubama pisut valgust, et suurt hukksaamist vähendada.

Eesti teedel hukkub valguse puudumise tõttu igal aastal kümneid jalakäijaid. Ometi pole taskulambid eriti kallid, ja helkurid on veel odavamad. Helkur ise teed ei valgusta, see peegeldab vastutuleva auto esitulede valguse autojuhi silma. Helkureid võib olla ka kümme, kuid vastu posti või puud pörkamast need ei takista. Asulatest eemal annab pealamp ümbrusest aimu nii jalakäijale kui autojuhile.

Kuid pealamp on siiski üsna hiline leiutus. Me ei oska aimatagi, kui pime nägi maailm välja veel paari-kolme-saja aasta eest. Ameerika kirjanik Bill Bryson võrdleb oma raamatus „Ringkäik kodumajas“ endisaegset ja nüüdset valgustust nii, et kui me teeme lahti külmkapi ukse, siis paistab seal välja rohkem valgust kui seda oli enamikus 18. sajandi kodudes. Isegi hea küünal annab sada korda vähem valgust kui sajavatine lambipirn.

Hollandi kunstnik Vincent van Gogh maalis oma kuulsa pildi kartulisööjatest vaid 126 aasta eest. Sellel valgustab söögilauda ja sööjate nägusid laes rippuv tuhmivõitu petrooleumilamp. See oli veel hea ja valge söömaaeg. Kaks sajandit varem joonistas teine hollandi kunstnik Rembrandt pildi tudengist, kes loeb ajalehte küünlavalgel, mis vaevu teksti valgustab, ja pildi kirjutavast kalligraafist, kelle paberilehte valgustab küünal, jättes ümbruse pimedusse. Ja nõnda oli valgusega lood Amsterdamis, tollase Euroopa ühes rikkamas linnas.

Eestis oli veelgi pimedam. Talvist käsitööd tehti peeruvalgel – eks katsuge kas või näha kápikute imelist mutrikirja, kui kaugel selja taga põlemas männist kistud

puulaast. Küünal või rasvalamp oli haruldane – vaha-
küünal kallis, rasv aga kõlbas süüa. Aga inimesed
leppisid öhtuse hämarusega, sest teistsugust maailma
nad ei tundnud.

Kuid see veel ei tähenda, et pimeduse saabudes kohe
põhku poeti. Lisaks hädapärastele töödele peeti vide-
vikku, jutustati ja lauldi. Nõnda aitas just pime tuba
kaasa, et rahva lauludes ja pajatustes talletatud mälu
põlvkonnalt põlvkonnale edasi kandus.

Kunstvalgus suunab kultuuri

Suure murrangu, mis tänavad ja toad valgumaks muutis,
tõi umbes pooleteist sajandi tagune avastus, et kivi-
söest saab kavalal moel kätte põlevat vedelikku – kivi-
õli ehk petrooleumi. See avastus vallandas Ameerikas
tormijooksu maapõuele, ning üsna lühikese ajaga ehitati
sadu ja sadu puurtorne, mille abil naftat välja pumbata.

Petrooleum valgustas ka üsna olulist osa Eesti
kodudest veel poole sajandi eest, mil elekter ei olnud
kõikjale kohale jõudnud. See küll tahmas ja haises, ent
valgustas ometi – ning üsna ohutul moel.

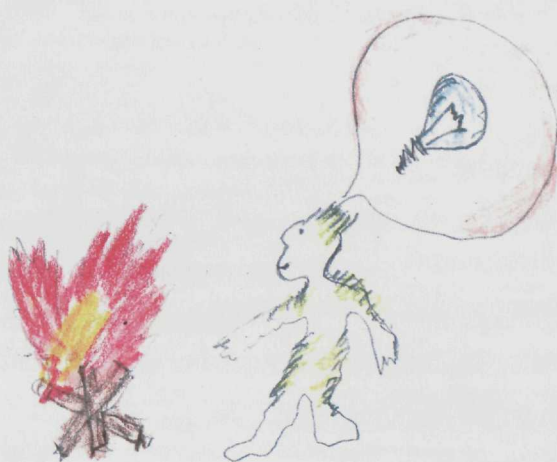
Tänavaid, poode ja vabrikuid hakkas aga petroo-
leumist palju edukamalt valgustama gaas. Gaasileek on
hele, kuid sellega kaasnevad kõrvalained, mis inimese
tervisele just liiga kasulikud ei ole. Gaasiga peab olema
hoolikam kui petrooleumiga. See on mürgine ja plahva-
tusohklik. Gaasileek mustab lagesid ja rasvab seinu –
ent siiski on just gaas, mitte petrooleum jäänud siiani
majakütjaks ja söögivalmistajaks paljudes meie kodudes.

Taimedest talub gaasilõhna vaid Lõuna-Aafrikast
pärit rohtliilia, kitsaste pikkade lehtedega taim, kes
kasvatab oma tütartaimi õisikuvartel.

Võibolla pole juhus, et Johann Voldemar Jannseni
ajaleht „Perno Postimees” sai hakata kasvama ja laie-
malt levima pooleteistkümnenda sajandi eest – ajal, mil
kodudes muutus uute valgusallikate toel palju valge-
maks. Sest kes see taludes ikka kallil päikesepaistel, mil
õues tööd teha sai, ajalehte luges. Nõnda on valgus-
allikas suunanud ka meie kultuuri. Uue valguse valgel
sai näiteks hakata edenema ka näitemäng.

Ja siis tuli elekter. Nähtamatu ja alul ka mõisteta-
matu, põnev värk, millele küll ei leitud muud rakendust
kui et meelelahutuses. Veel ülemöödunud sajandi keskel
küsisid poliitikud inglise füüsiku Michael Faraday käest,
et milleks meile elekter. Tema vastu, et ega täpselt ei tea,
kuid kindel on, et hakkate seda kord maksustama.

Kummaline kokkusattumus – kui see ongi kokkusat-
tumus – , et elektrivalgustid leiutati umbes samal ajal,
mil leiutati petrooleumi tootmine. Esmalt tuli kaar-
lamp. Kaarleek on ere valgus, mis tekib kahe söevarda
vahel, kui neist läbi lasta tugev elektrivool. Veel

mõnekümne aasta eest näitasid meie kinodes pilti
projektorid, mida valgustas kaarleek ning mille järje-
kindlalt lühemaks põlevaid söevardaid lähendas
mootor ning vahetas tehnik. Kuid kodude jaoks oli see
liiga ere ja kulukas valgus.

Umbes samal ajal taibati hõõglambi põhimõtet: kui
lasta läbi metalltraadi elektrivool, siis traat kuumeneb
ja hakkab kiirgama valgust. Tuli vaid leida sobilik traat
ja keskkond, kuhu see asetada, et lambi eluiga pikenda-
da. Kõige edukamalt sai sellega hakka Ameerika super-
leiutaja Thomas Edison, kelle hõõglambid valgustasid
esmakordselt üht New Yorgi tänavat 130 aasta eest.

Valgusti kiirenev areng

Ajast, mil inimene suutis ise süüdata ja vallata lõket
ning hakkas sellel küpsetama toitu ja valgustama oma
elukoobast, läks hõõglambini vähemalt 400 000 aastat.
Hõõglambist lambini, milles valgust tekitab gaas, mille
energilised ultravioletsed footonid pommitavad pirni
sisepinnal olevat ainet, mis siis nähtavat valgust teele
saadab, ehk fluorestseeruva lambini läks umbes pool
sajandit. See külmaks valguseks nimetatud valgusti
läks Eestiski moodi umbes poole sajandi eest, nüüd aga
on Euroopa Liidus muutumas suisa kohustuslikuks
valgustiks säästupirni nime all. Ning siis läks veel üle
poole sajandi, kui välja ilmus valgust kiirgav diod –
pooljuhtseade, mille taolised imeasjad muutsid meie
maailma tundmatuseni, tehes võimalikuks head raadiod
ja televiisorid, arvutid ja moblad.

Valgusdiodidel pealambiga võib end nüüd suhte-
liselt soodsa hinna eest kindlustada ja kaunistada iga
pimedas kändija. Ja neid ilmub üha enam ka meie
köökidesse ning elutubadesse, saunadesse ja esikutesse
– kui hind odavneb ja meie harjumused uue valgusega
kohastuvad.

Päikest siiski ei asenda ükski inimese leiutus, vastu-
pidi – kõik need vajavad Päikeselt ammutatud energiat,
muundavad selle valgusega toodetud gaasi või nafta,
puidu või rohu, tuule või vee energia meile nõnda
armsaks valguseks, mis pikendab päevi ja lühendab öid.

JÄÄKOSKEL

Peep Veedla tekst ja fotod

Veebruaris on enamused veekogudest jääkaane all. Jääkosklal pole aga vaatamata oma nimele jääga miskit peale hakata. Ei kõlba see toiduks ega lase toidule ligi. Seetõttu kohtame talvel jääkosklaid ikkagi seal, kus vaba vett on. Sest jääkosklale sobivad suupisted – väikesed kalad – elavad ju vees. Neid püüab ta sukeldudes kuni nelja meetri sügavuselt. Õnneks ei külmu meil kõik veekogud peaaegu kunagi kinni ja nii võibki talvel Eesti vetes kohata tuhandeid kosklaid, olgugi et suur osa neist reisib talveks soojema kliimaga aladele Kesk- ja Lääne-Euroopasse. Märtsis-aprillis on nemadki jälle tagasi.

Vähemalt rannarahvale on jääkoskel vana tuttav. Juba ammustel aegadel kasutati kevadeti nende mune toiduks, kosklaid nimetati lausa rannarahva kanadeks. Kuna kosklad pesitsevad puuõõnsustes ja kividevahelistes tühemikes ning isegi pööningutel ja küünipõrandate all, ehitasid inimesed neile ka pesakaste ning panid lihtsalt tunne puude ja toigaste otsa. Kosklatele sobivad sellised tehispesad hästi ja nii oligi lihtne neist mune korjata. Tavaliselt ei võetud kunagi ära kõiki mune, mõni jäeti ikka pessa alles ja nii muneski emakoskel aina mune juurde. Kus pesakohtadega kitsas, seal munevad vahel mitu kosklaema ühte pessa ning

Õnneks ei külmu meil kõik veekogud peaaegu kunagi kinni ja nii võibki talvel Eesti vetes kohata tuhandeid kosklaid, olgugi et suur osa neist reisib talveks soojema kliimaga aladele Kesk- ja Lääne-Euroopasse.

sega munakuhilat ei suudaks niikuinii neist keegi haududa, sest see ei mahu ühe linnu alla mitte kuidagi. Sellise ühispesa puhul on munade korjamine õigustatud, sest muidu läheksid kõik need munad raisku.

Seega on jääkosklad inimestega harjunud ega pelga pesitseda koduüvedes ega mujal inimeste vahetus läheduses. Kui aga minna kosklapessa piiluma siis, kui kosklaema pesal istub, kuuleme tema suust tigidat sisinat. Ära ikka tuppä torkima tule! Lisaks mao kombel sisistamisele mõistab kosklaema ka põrsa kombel rõhkida, aga seda häält toob ta kuuldavale lennu ajal. See võib kostuda ka konna kombel krooksumisena. Isakosklatel on hoopis helisevamad hääled. Kevadel nad vahel lausa laulavad, aga kõlavana kostub ka nende lennuhääliitus *krakrakrakra*. Aga mis neil viga hõisata, kõik kodutööd ja lastekasvatamine on naise õlul. Mehed ajavad omavahel meesteasju, ei nemad lase ennast lastest häirida.

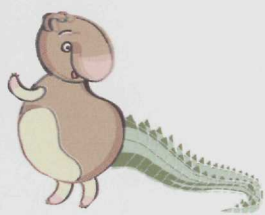
Kosklaemad on aga toimekad ja ega nende elu ole tõepoolest lihtne. Pärast seda, kui nad on veidi rohkem kui kuu aega pesal istunud ning munadest pojad välja haadunud, on vaja need kümnekond lapsukest lähima veekoguni toimetada. Selleks on need sulekerad kõigepealt tarvis pesast välja meelitada – ning kosklapoegade maailma-avastamine algabki enamasti korraliku õhulennuga, sõltuvalt sellest, kui kõrgel pesa paiknes. Veas

on neil tibudel juba märksa turvalisem keskkond kui maa peal, aga teinekord võib kosklapessa lähimast veekogust ka päris kaugel asuda, kui nende ema lähemalt sobivat õõnsust ei leidnud. Nii võtabki kosklaema lapsed sappa ning algab jalgsimatk vee poole. Kel on õnnestunud sellist matkaseltskonda näha oma silmaga, neil on kõvasti vedanud, sest see on väga armas vaatepilt. Aga samas on see lindudele ka ohtlik. Enne veekoguni jõudmist ähvardavad kosklapoegi kümned ohud ning kõik linnud ei pruugi sugugi sinna kohale pääseda.

Vette jõudes on aga kosklapojad juba oma loomulikus keskkonnas ning lähima viie nädala jooksul õpivad nad emalt elutarkusi, misjärel alustavad juba iseseisvat elu. Kalurielu. Jääkosklad on varustatud pika ja kitsa nokaga, mille tipus on konks, nokaservades aga terved rivid tahapoole suunatud teravaid hambakesi. Ja

voolujooneline keha. Kõik eeldused edukaks kalapüügiks on kosklale looduse poolt antud ja neid mõistab ta ära kasutada. Südatalvel pakub sinne loodus kosklale sobivaid kalastustingimusi peamiselt avamerel, kuid kohe, kui märtsis hakkab tekkima vaba vett mujalegi, hakkavad ka jääkosklad juba paaridena asustama jõgesid ja muid sobivaid pesitsuspaiku. Et aprillis pesitsemisega pihta hakata. Seega – jääkoskel ootab jääminekut!

Algus jaanuarinumbris

DRAAKONID MEIE SEAS

Aleksei Turovski

Kui eelmises numbris rääkisime loomadest ja taimedest, kes on oma nimed saanud draakonite järgi, siis jäi meil mainimata maailma suurim sisalik – **Komodo varaan**, keda kutsutakse ka **Komodo draakoniks**.

Lennata see draakon küll ei oska – oleks ikka hirmus vaatepilt, kui üle 3 meetri pikkune ja üle 70 kilo kaaluv varaan õhus hõljuks, kuid ohutuks loomakeseks teda küll pidada ei saa. Oma ladinakeelse nime (*Varanus komodoensis*) on see loom saanud Komodo saare järgi, kus ta elutseb. Ida-Indoneesias on veel mõned saared, kus neid üpriski hirmuäratava välimusega sisalikke kohata võib. Inimesi ründavad Komodo varaanid küll harva, kuid koduloomi kimbutavad nad sageli, ning saavad jagu isegi metssigadest ja teistest ulukitest. Pealtnäha kohmakas kogukas loom võib tegelikult väga nobedasti tegutseda. Komodo draakon tegutseb põhiliselt maa peal, kuid talle meeldib ka vees olla.

Komodo varaanist tasub eemale hoida nii eest- kui ka tagantpoolt – ta sabal on tohutu löögijõud ja hammustus on ohtlik väga mürgise sülje tõttu.

Lohede hambad ei valmista meile peavalu – eriti kui arvestada sellega, et tegelikult elavad lohed ehk draakonid ikka ainult muinasjuttudes ja legendides. Kuid see ei tähenda, et mürgihambaid poleks olemas! Mürgihambad on olemas ka meil Eestis elavatel rästikutel, kuid Kesk-Aafrika metsades elutseva **Gaboni rästiku** „kikude” kõrval on need lapsemäng: Gaboni rästiku hambad on umbes 5 sentimeetri pikkused süstlad, mis on ühendatud suurte mürgikottidega. Mürginäärmed on tal nii võimsad, et annavad rästiku peale lausa varsakabjaõie kuju. Ja mürgikogus, mille see madu välja paiskab, on nii suur, et selle vastu ei aita ka kiire vastumürk. Kasvult pole Gaboni rästik tavaliselt eriti võimas, umbes pooleteise meetri pikkune, kuid keha on tal kaetud fantastiliselt ilusa mustriga.

Mürgihambaid me endale suhu küll ei tahaks, kuid kadedaks võtab see, et hammaste vahetus on rästikutel horisontaalne – uued hambad hakkavad kasvama tahapoole, vanade hammaste taha ja lükkavad kulunud hambad pikapeale välja. Rästik vahetab hambaid perioodiliselt ja hambaarsti-muret pole tal vaja tunda. Ning sel juhul, kui rästik mingi trauma tõttu hamba murrab, on tal suus kohe asendushammas varnast võtta.

Võimsad hambad on **rästikkalal**, keda kutsutakse ka draakonkalaks – need on tal alalõuas nii pikad, et kala ei saa terve

eluaeg isegi korralikult suud kinni panna! See kala elab troopilistes ja subtroopilistes ookeanivetes kuni 2500 meetri sügavusel.

Nagu näete, on inimesed muinasjutte draakonitest nii tõsiselt võtnud, et päriselt lohesid kohtamata on nad vähemasti nende nimedega heldelt ümber käinud!

XI Nukitsa konkurss on alanud!

Taas on kätte jõudnud aeg selgitada välja möödunud kahe aasta parim eesti lastekirjanik ja lasteraamatukunstnik! Hindamisel on 2010 ja 2011. a ilmunud 205 raamatut – 158 esmatrükki 107 eesti kirjanikult ja 104 eesti kunstniku pildid 174 raamatule. Hääletama on oodatud kõik kuni 16-aastased lapsed ja noored.

Hääletamine kestab 20. veebruarini 2012.

Maakondades ja linnades korraldavad hääletust kohalikud raamatukogud eesotsas keskraamatukoguga. Samuti saab hääletada elektrooniliselt Eesti Lastekirjanduse Keskuse kodulehel.

XI Nukitsa konkursi **pidulik lõpetamine toimub 14. aprillil**

Tallinnas Eesti Lastekirjanduse Keskuses. Seal kuulutatakse välja võitjad – laste lemmikkirjanik ja -illustraator, kes saavad auhinnaks Nukitsa pronkskuju. Auhinnustatakse ka Nukitsa auhinna nominente – teise ja kolmanda koha pälvinud kirjanikke-kunstnikke. Lisaks auhinnasaajatele kutsutakse üritusele **70 last, kes loositakse välja** kõigi hääletuses osalenute seast.

Eesti Lastekirjanduse Keskus

NUKITSA KONKURSS

Hambate töbi. Selle haiguse leige aga-
ram jümitaja ella laste liig marajane raamatut
lakkal töötamine. Kuntus Ameerikamaa hambaarst
Dr. Evans annab laste vanematele nõu
haaste jelle cest heelt lauda, et lastet mitte
maast madalast liiga raamatutega ei saaks wae-
watub. Kes aga lasti warafult õpetama hakata,
jee rikkada nimelt oma laste hambad ära. Kaa-
matute õpetamine wõetagu warajal laste wanaruse
aastal laste, uundes 8 wõi 10 eluaastal. Nii
hakatud näitujeks Austraamaa kroonprintsi liiga
warafult raamatutega wõetama. Selle tagajärg
olnud jee, et printsil juba lasteõpetus lullaga
õõnied hambad plumbritud wõi täidetud.
Niijama täidetud Louis Napoleon wigafed ham-
bad lullaga juba noores ead täie, sest printsi
leellõpetajad lastud printsi liiga warafult wõga
palju õppida. Raamatute lakkal töötamine lakk-
saada peajudes teit fessier ja lubi ära tarwita-
tud, miti mõlemad aga hea hammaeste lajumi-
sele hädaaste tarwis ella. Valgus nr.52 | 6. november 1884 | lk 3

Mida me kardame?

Juuresoleva uudisnupu, mis on pärit 1884. aasta ajalehest Valgus, saatis toimetusele meie lugejate isa Tõnu Kukk

Olustverest, kes meenutab oma poisipõlve hirne nõnda:

„Minu lapsepõlves hirmutati lapsi kolipoiste ja mustlastega. Tavaline oli see, et kui sa midagi tegid (või vastupidi – ei teinud), – näiteks läksid üksinda tänavale –, siis hoiatati, et mustlane viib su minema. Mäletan, et kuuekümnendate keskel liikusid mustlased veel vankritega väikelinna tänavatel. Nende ees tundsin alati teatud hingevärinat. Viisahirm on vist olnud kõige visam kaduma... Nagu loost näha, on hirmud ja hirmutamine naeruväärsed.“

Seda, et lugemine hambaid lõhuks, ei usu vist tänapäeval isegi need, kes raamatutest kauge kaarega mööda on käinud! Kuid eks ka kõige turskemad isad ja kõige vapramad emad on väikesest peale midagi peljanud. Keda on hirmutatud miilitsaga, keda nõidade, kollide või kummitustega.

Aga mida kardad sina, hea lugeja? Kui sul praegu ehk enam hirne polegi, siis õige väikesest peast pelgasid päris kindlasti midagi või kedagi!

Hea Lapse toimetuse ja Suur Eesti Raamatuklubi kuulutavad välja kirjandusvõistluse „Seda tasub minu meelest kart!“

Lood ja laulud pikkusega 1 – 2 lehekülge palume saata Hea Lapse toimetusse kas tava- või e-posti teel (Harju 1, Tallinn 10146 ja leelo@healaps.ee) hiljemalt 30. märtsiks 2012.

Ärge unustage lisada oma nime, klassi, kooli ja aadressi!

Pange aga kirja kõik oma hirmud – olgu need siis fõsised või ka naljakad: jagatud kartus on pool kartust! Parimad tööd avaldatakse ja nende autorid saavad auhindadeks raamatuid!

Julgust kirjutajatele!

LAHE VAHETUND

Maire Sirel, tervisepsühholoog

Uisutamine – vahva nüüd kui vanasti! Alati avatud uisuplats Marj Reiniku Kooli juures Tartus.

VAHETUNNID VANASTI

Vanasti tähendab kaua aega tagasi. Kui pika pilgu saab ajas tagasi heita, sõltub sellest, millisest allikast teavet ammutada. Kõige kaugemale saab vaadata raamatute abil.

Vahetunnist näiteks 100 aastat tagasi. Kirjanik **Oskar Luts** kirjutab sellest oma jutustuses „**Kevade**”, (esmatrükk 1912.a.) järgmist: „Vahetunni ajal oli klassituba kihinat-kahinat täis nagu sipelgapesa. Kõigil oli hirmus rutt ja kiir, kõik jooksid, kilatsesid, nagu oleksid kartnud kuhugi hiljaks jääda. Arno hoidus kartlikult seina lähedale. /—/ Seal oli tugev, paksu näoga poiss, tammus aeglaselt ühelt jalalt teisele ja söi. Ühes käes oli tal tükk leiba, teises rasvane lihakamakas. /—/ Edasi ei olnud Arnol aega vaadelda. Keegi jooksis mürinal temast mööda, selle järel veel teine, ja algas metsik jaht: ees surmani ehmunud Peterson, tema kannul verejanulise näoga Toots.”

Endisaegne õpetaja **Kaul A. Kadak** kirjutab oma koolipõlve vahetunnist aastal 1912 nii:

„Vahetunnid peeti igas ilmastikus õues ja tänaval. Lume võimaldades aina lumelahingutega ja läheduses asunud loigul. Märjad oldi aina, eriti jalust. Kui ringileekimisest ja ärevusest kuumad ja eriti jalust märjad jõnglased tunni alguseks uuesti klassituppa ilmusid, löid aknaruudud

varsti auruseks. Jalakesed pinkide all lirtsusid loike ning lõkendavad silmad vahtisid kriimudest nägudest – näe, siin me jälle oleme, aga teisiti ei saa!”

Vahetunnist 30-40 aastat tagasi. Teemal „**Minu vanemate vahetunnid**” kõnelesid emad-isad ja vana-vanemad **Jõgeva Ühisgümnaasiumi 3B klassi õpilastele** järgmist:

„Kui minu ema koolis käis, siis tema pidi vahetundide ajal ringis jalutama. Klassi jääda võis ainult korrapidaja, kes avas akna ja puhastas tahvli. Suuremates klassides enam ei pidanud ringi jalutama. Siis mängiti vahetundide ajal keksu ja kulli, õpiti ja korrati järgmisteks tundideks. Minu isa vahetunnid möödusid ringmänge mängides või siis koridoris jalutades.” (Marco)

„Kui minu isa koolis käis, olid vahetunnid teistsugused kui praegu. Siis pidi jalutama koridoris ringiratast õpetaja valvsa pilgu all. Vahel mängisid minu vanemad õues taga-ajamist ja palli.” (Sven-Markkus)

„Minu ema koos klassiõega mängisid vahetundides igasuguseid mänge. Kui oli ilus ilm, siis nad mängisid koolihoovis keksu või mädamuna, tihti hüppasid ka hüppenõoriga. Algklassides minu ema tegi koos klassikaaslaste ja õpetajaga vahetundides rütmikaülesandeid.” (Roman)

„Minu ema mängis vahepeal kulli, see käis nii, et üks oli kull ja kull püüdis teisi lapsi.” (Nelly)

„Ema mängis vahetunnis „Tagumine paar välja”. Lapsed olid ühes reas, üks oli ees ja hõikas: „Pliks-plaks, tagumine paar välja!”. Kaks last ehk tagumine paar jooksid välja ja pidid mängujuhi juures kokku saama. Kui paar kokku ei saanud, siis sai mängujuht tagumise lapse paariliseks ja järgmine laps hõikas uut paari. Teine mäng oli „Kes aias”. Lapsed moodustasid ringi, üks oli keskel, siis hakkasid ringis lapsed laulma ja tõstsid käed üles. Laps, kes oli ringis, jooksis käte alt läbi ning lükkas teise lapse ringi sisse.

Emale meeldis veel selline mäng: õpetaja mängis klaverit. Siis kui klaverimäng katkestati, pidid lapsed kükitama ja see, kes püsti jäi, läks mängust välja.” (Anette)

„Vana aja vahetunnis võis ilusa ilmaga õue minna. Mängiti keksu, kummikeksu, hüppenõoriga hüppamist või lihtsalt joosti ringi.” (Kaisa-Siret).

Üleskutse Sinule – palun kirjuta ja joonista, milline on tänapäeval LAHE VAHETUND. Oma mõtted sõna või pildi kujul läkita teele Hea Lapse aadressil hiljemalt **5. märtsiks 2012.**

KINODES 9. MÄRTSIST

DISNEY presents JOHN CARTER TAYLOR KITSCH LYNN COLLINS SAMANTHA MORTON MARK STRONG GARAN HINDS DOMINIC WEST JAMES PUREEY AND WILEM DAFRE with MICHAEL GIACCHINO MUSIC BY JAMES NEWTON HOWARD

WRITTEN BY ERIC ZIMBRUNNEN ACE PRODUCED BY NATHAN CROWLEY DIRECTED BY ANDREW STANTON & MARK ANDREWS AND MICHAEL CHABON

SOUNDTRACK AVAILABLE ON DIGITAL PLATFORMS

FORUM DISTRIBUTION

JohnCarterArrives.com

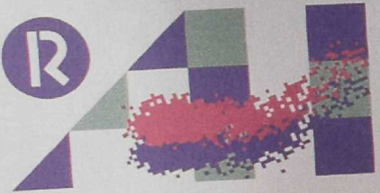
©2011 DISNEY ENTERPRISES, INC.

KA VALITUD KINODE 3D-EKRAANIDEL!

EWERT & THE TWO DRAGONS

Raadio2 Aastahitt
2011

Raadio2 Aastahitt
2011

Aastahitt
11

Radio 2 Aastahitt
11

RAADIO 2

Radio 2 Aastahitt
2011

HEADLAPS

KAKS MAAILMA. ÜKS KANGELANE.

Disney

JOHNNY CARTER

LÄHENEB SÕBRAPÄEV

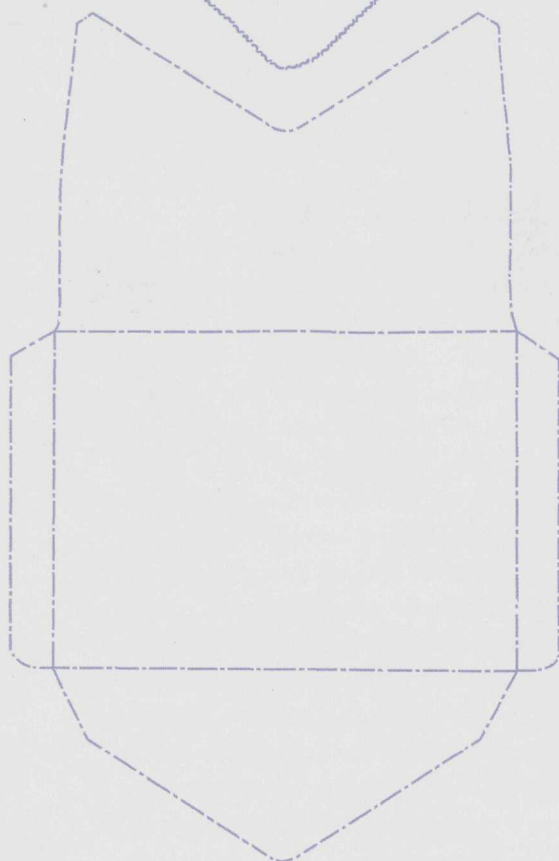
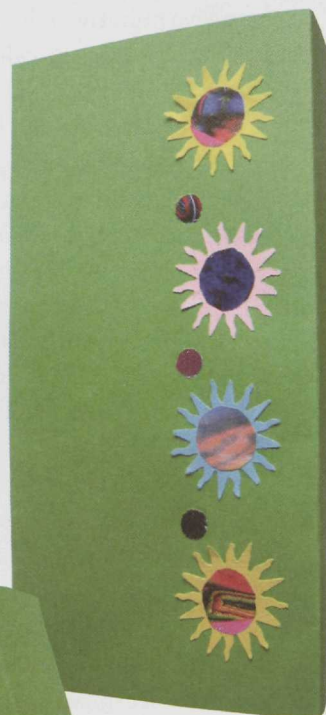
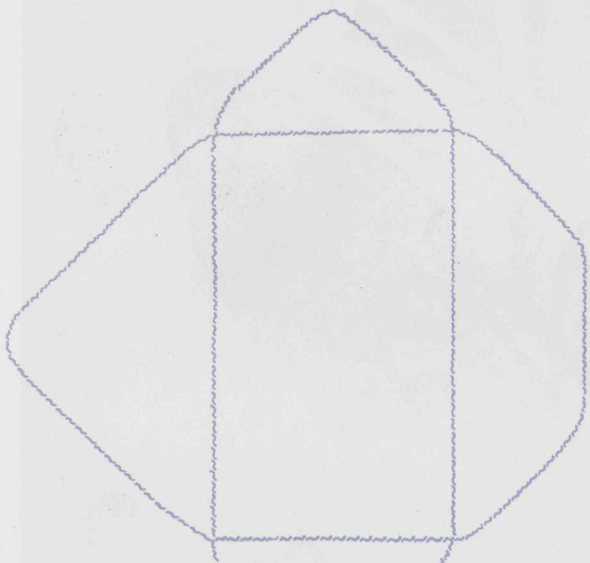

Lully Gustavson

Sul on palju sõpru ja koolikaaslast, keda tahaksid sõbrapäeval tervitada. Väga lihtsalt saad kaarte valmistada vigur-augulööjate abil. Löö välja värvilistest paberitest lumehelbeid, tähekesi, lilli, päikesi, linde jne. Lõika ja voldi kaardi alused ja hakka vigurdetailidest nendele mustreid laduma. Detaile üksteise kõrvale ja peale sobitades leiad üllatavaid lahendusi. Kaardile võid kujundada kauni ornamendi või akna lumehelvestega. Kui tahad kaardi paigutada ümbrikusse, siis kaunistasarnaselt kaardiga ka ümbrik. Soovitan sul ümbrikudki teha värvilised. Soovin sulle südamlikku ja rõõmsat sõbrapäeva!

OSAVNÄPP

MUSTKUNST

Mustkunstnik **Ande**

Bändimehe sõbrapäevarikk

Sõbrapäeva puhul korraldati Potiste kultuurimajas suur pidu ning peaesinejaks valiti Lembitu venna Kerdi bänd PH-tase. Pillimängu ja laulmise pärast Kert ei muretse- nud, seda olid nad kõvasti harjutanud. Kert tahtis aga publikule midagi enam pakku- da.

PH-tase mängis nii oma lugusid kui ka kavereid. See tähendab, et nad esitasid teiste bändide lu- gusid, aga oma stiiliga. Kava pandi kokku oma- loomingust ning tuntumatest armastuslaulu- dest. Esinemise tahtis Kert lõpetada oma suure lemmiku, rokkbändi Kiss looga „I Was Made for Lovin' You.” Heast laulust aga üksi ei piisanud, poiss tahtis publikut ka üllatada.

Nii oli teinud ka Kiss – bänd ei loonud ainuüksi kustumatuid rokkhitte, vaid oli tuntud ka oma efektsete esinemiste poolest. Uhked kostüümid ja näomaalingud, tule- neelamised, suitsevad raketid, õhus hõljuv trummikomplekt, pürotehnika – need kõik kuulusid Kissi esinemiste juurde.

„Äkki on Lembitul mõni hea idee,” lootis Kert, kui läks noorema venna käest nõu küsima. Kert ei veetnud Lempsi toas kümnet minutitki, kui poistel oli juba valmis küpsenud plaan, mida võiks esinemisel teha.

Peagi jõudiski oodatud pidu kätte. Rahvamaja oli kenasti kaunistatud, laval põlesid küünlad ning saal oli täidetud naeratavate inimestega.

PH-tase esines üsna peo lõpus, nagu peaesinejad tavaliselt. Bändil õnnestus juba esimese lauluga publiku poolehoid võita ning mida laul edasi, seda tormilise- maks aplaus muutus. Jõudis kätte aeg viimase loo esitamiseks.

„Head sõbrad,” kuulutas Kert mikrofoni, „oma esinemise lõpetamiseks oleme valinud igihalja loo „I Was Made for Lovin' You,” mille on kuulsaks laulnud Kiss.” Viimaste sõnadega tõmbas Kert kätega üle näo ning hetkega kattis tema nägu sarnane maaling nagu

Kissi liikmetel. Kui PH-tase loo esitamise lõpetas, ei tahtnud aplaus kuidagi lõppeda. Nii ei jäänudki bändil muud üle kui veel kolm lisalugu esitada.

Kuidas Kert seda tegi?

Enne esinemist oli Kert lasknud maalingu endale seebiga näole maalida. Need kohad, mis pidid olema mustad, jäid värvimata ning heledad kohad kaeti tavalise pesuseebiga. Sellist maalingut publik loomu- likult ei näinud – vähemalt seni, kuni Kert selle nähta- vaks muutis. Selleks võttis ta viimast lugu välja kuulu- tades kätte veidi tuhka. Kätega üle näo tõmmates jäi tuhk püsima vaid sinna, kus seepi all ei olnud – nii tekkiski poisi näole Kissilik maaling.

Sellise meetodiga saab teha vaid mustvalgeid näo- maalinguid, aga see, kuidas maaling äkitselt näole ilmub, jätab pealtvaatajad kindlasti ammuli sui imesta- ma. Värvilise sõbrapäeva näomaalingu õpetuse on kirjja pannud Iris Müntel ning leiad selle siitsamast aja- kirjast. Irisel ilmus äsja ka raamat „Nutikad näomaal- lingud,” kust võid leida üle viiekümne näomaalingu õpetuse, lisaks veel käe- ja väiksemad põsemaalingud.

Nutikas sõbrapäeva printsess

Iris Müntel

Lisaks igakuisele näomaalinguõpetusele, mille leiad Hea Lapse kaante vahelt, on nüüd võimalik hankida suurem kogus, lausa üle 50 maalingu õpetuse, ka raamatupoest – värskelt ilmus minu näomaalingute raamat „Nutikad näomaalingud“. Kui sa ise maalima ei kipu, on see raamat suurepärase kingiidee kellelegi, kes tahab värvidega mängida või lihtsalt

ilusaid pilte vaadata. Selleks, et keegi ei peaks põrsast kotis ostma, lisan siia lõigu raamatust ja kaanepildi, mis peaks raamatupoest teiste kirjade kaante vahel äratundmisrõõmu tooma.

Kuna raamat on päris mahukas, leiab seal peaaegu iga teemaga seonduva maalingu. Milline maaling sobiks veebruarisse aga paremini kui sõbra- ehk valentinipäeva omal? Eestis on valentinipäeva komme väga noor, Soome eeskujul hakati lasteaedades ja koolides seda toredate päeva tähistama alles 1980. aastatel. Kuigi algselt oli sõbrapäev pühendatud kallimale, on saanud kombeks sel päeval kõiki lähedasi meele pidada. Sel puhul korraldatakse laatu, saadetakse sõbrapäeva kaarte, kingitakse lilli või kleebitakse üksteisele südamekesi otsaette.

Miks mitte aga lilled ja südamed hoopis joonistada? Kerge on sõbrale poest punane roos osta, aga hoopis erilisem on mõni lill ise maalida. Kõige toreدام on veel see, et kui roos esialgu hästi välja ei tule, saab selle kohe maha pesta ja uuesti proovida.

Mõnes koolis riietatakse sõbrapäeva puhul üleni punasesse. Mida aga teha, kui punased püksid on väikseks jäänud? Siis tuleb tähelepanu mujale viia, näiteks tore sõbrapäeva näomaalinguga. Võid selle maalida ise või paluda sõbra appi. Sellise maalinguga ei märka keegi, et sul on sõbrapäeval jalas hoopis sinised püksid. Valikut minu tehtud töödest saab näha aadressil www.irisgrimm.net

Võta švamm, tee hästi õrnalt niiskeks ja tõmba kergelt üle roosa värvi. Kanna roosa värv kas tupsutades või õrnalt tõmbavate liigutustega näole. Alusta ettevaatlikult, et kuhugi tugevat laiku ei jääks – värvi saab alati järk-järgult juurde lisada. Vähemaks võtta on tulemust rikkumata hoopis raskem.

Võta peenike pintsel ja valge värv ning maali jooned, nagu pildil näha.

Lisa südelust – ja sõbrapäeva printsess ongi valmis!

Nagu näha, ongi roosat natuke juurde pandud. Kasuta švammi teist külge ja lisa silmanurkadesse natuke lillat.

Loputa pintsel ja võta punane värv. Joonista südamed ning tee valgete joonte äärde punased triibud. Värvu punase ja roosaga huuled. Lisa valge värviga mõni täheke ning tee südameatele valged triibud.

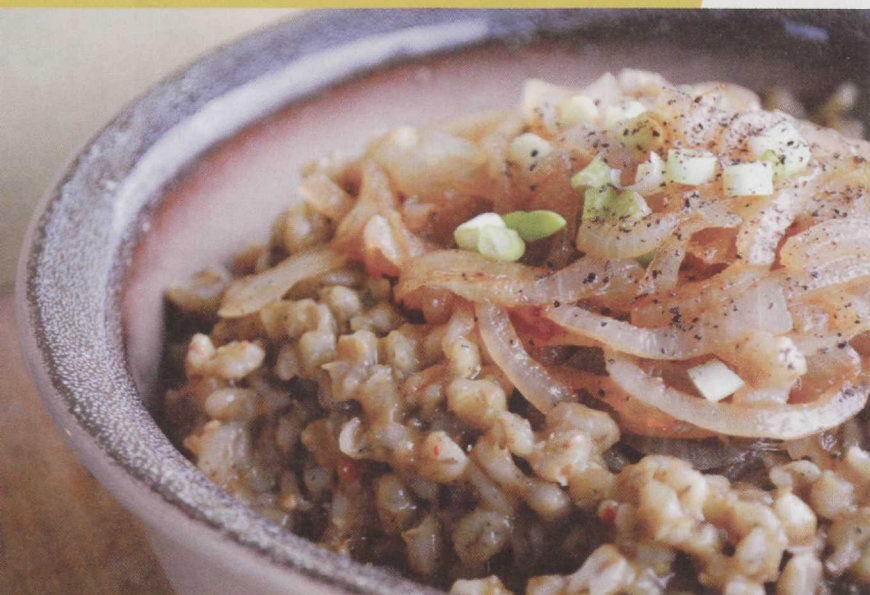

KOKKA ISE

Sandra Vungi retseptid ja fotod

Kas pole veebruar üks tore kuu? Just paraja pikkusega ja väga toredate tähtpäevadega – sõbrapäev, Eesti Vabariigi aastapäev ja sel aastal ka vastlapäev, mis on 21.veebruari. Antud kuupäev juhtub olema ka minu sünnipäev, nii-et saan sel aastal oma sünnipäeval ka vastlapäevaliu ära teha. Ka sööginurga retseptid on seekord nende tähtpäevadega seotud.

Kruubipuder praesibulaga

Vastlapäeval on igati sobilik süüa näiteks kruubiputru. Kruup oli vanade eestlaste toidulaua aukohal kui väga toitev teravili. Kuna kruubipuder on üsna tuima maitsega, võid vabalt katsetada erinevaid maitseaineid, et sellele mõnusat maitset anda. Praesibul on kruubipudrul ideaalseks kaaslaseks.

Vaja läheb:

- 400g odrakruupe
- natuke jahvatatud musta pipart
- 2tl köögiviljapuljongi pulbrit
- paar tl hakklihamaitseainet (mina kasutasin Maxima oma, rohelises pakendis, mis on ilma lisaaineteta)
- 2 suurt sibulat ja näpuotsatäis soola

Soovitan kruubid eelmisel õhtul likku panna, siis keevad nad kiiremini pehmeks. Kurna ja loputa kruubid ning pane need paksema põhjaga suuremasse potti keema (veft vala nii palju, et oleks kruupidest paar sentimeetrit üle). Keeda kruupe, aeg-ajalt segades, umbes tund aega. Lõpus lisa maitseained, sega ning keeda veel paar minutit. Sama ajal, kui puder keeb, saad praadida sibulad: koori sibulad, lõika pooleks ja viiluta. Vala pannile paras ports õli, lisa sibulad ja natuke soola ning prae, kuni sibulaviilud on kuldpruunid. Serveeri putru koos praesibulatega.

Mõnus mannakreem

See on üks soodne ja maitsev maius, mis sobib väga hästi sõbrapäevaks. Pealegi on seda lihtne valmistada. Kakaopulber muudab tavalise mannapudru hoopis pidupäevasemaks.

Vaja läheb:

- 200g mannat
- 3spl kakaopulbrit
- 4spl suhkrut
- 600ml vett

Sega kausis kõik kuivained (manna, kakaopulber ja suhkur) omavahel läbi. Aja potis vesi keema ning vala kuivainete segu kiirelt segades keevasse vette. Keeda mannat umbes 1 minut, samal ajal segades. Eemalda pott pliidiilt. Soovikorral võid mannakreemi veel saumikseriga kergelt vahustada. Serveeri näiteks maasikamoosi, purustatud pähklite ja kuivatatud puuviljadega.

					Ülo ▶	teatav laengute liikumine ja toimimine	Ita ... näitleja	Rooma number 501	vask... siidi... vihma...		
					riik, mille pealinn on Vilnius						
					... Presley laulja						
					mödu on ...jook			sekund ▶ multifilm ehk ...			
					kalamari vene keeles				Uka-..., mina prii!		
					see tähendab ▶		Nero Urke ▶ pidu pidama, lõbutsema				
aar	Lõuna- Ameerika päritolu kõõgivil	Leo	valuliselt häälightseda	Doris	jämedast jahust nisuleib Eesti						
					plaksutama amper ▶		Ivo ▶ röntgen	vanuse- vahe	Nord ▶ Ukraina rahaühik	Dajan Ahmet ▶	Olivia Saar
					nüüd ▶			lendav taldrik Eugen			
					Rein ▶		žele ▶ gramm				
					alguse ja lõputa aeg			Sri Lanka ▶ Naf-... tark põrsake		madal naishääl	
					Kadri ▶	tähestiku esimesed tähed	lahti minema ▶				
					Ants Antson ▶		Horatio Nelson raadius		Alo Mattiisen ▶ kilo-		liiter ▶ Süd
					hommikusöök inglise keeles ▶						

VÄIKE VEBRUARIIN

#35
01.2012

Lembitu mõistatus

Lembitu emal on loomulikud lokid ning poiss tahtis teda nendega pildistada. Kuidas Lembit aga ei üritanud, ei õnnestunud see tal kuidagi. Miks?

Eelmine mõistatus

Eelmse mõistatuse lahenduseks on, et vanaema täitis esmalt kolme liitrisse nõu jahuga ja valas siis selle sisu viie liitrisse anumasse. Seejärel täitis ta kolme liitrisse nõu uuesti jahuga ning valas sellest nii palju, kui mahtus, viie liitrisse anumasse. Nii jäi kolme liitrisse nõusse alles täpselt liiter jahu.

Seekordse vastuseni jõudmiseks on aega terve kuu - lahendus koos uue mõistatusega ilmub järgmises ajakirjanumbris.

www.MaagilineMaailm.net

Mõistatuse koostas Ande

- Jääkosklad jõuavad Eestisse tagasi**
 - mais-juunis
 - veebruari-märtsis
 - märtsis-aprillis

- Montenegrot kutsutakse ka**
 - Tšernogooriaks
 - Monte Carlaks
 - Montanaks

- Kirjanik Tiia Toomet oli esimene juhataja**
 - Tallinna Lastemuuseumis
 - Tartu Mänguasjamuuseumis
 - Iloni Imedemaal

- Janet Esteves jõudis Guinnessi rekordite raamatusse**
 - muumitrollikoguga
 - Miki-Hiirte kollektsiooniga
 - küünte pikkusega

- Nukuteatri näidendivõistlus kõige noorematele kannab nime**
 - Põngerpööning
 - Beebituba
 - Põnnikelder

- Galileo programmi üks satelliitidest saab nimeks Eesti joonistusvõistluse võitja järgi**
 - Marleen
 - Melissa
 - Milena

- Oma tegevusajal müüs ansambel The Who plaate üle**
 - 100 miljoni
 - 10 miljoni
 - 1 miljoni

Vastuseid leida pole raske, kui loed tähelepanelikult sedasama ajakirjanumbrit.
NB! Õigete vastuste saatjate vahel loosime välja uusi auhinnaraamatuid!
Ootame vastuseid hiljemalt 5. märtsiks 2012!

Aleksandra Baikova Arte Gümnaasiumist

PAETISME

Raha armastab raha ja parlamendi saadikuid.

Koerale koera malk.

„Talendid koju!” kõlab samamoodi nagu „Lapsed tuppa!”.

Eesti Energia soovib kõigile maksuvõlglastele head küünlapäeva.

Kuum teade! Ilmad lähevad külmemaks.

Läti rahvalaul „Ei saa me läbi latita.”

Haridusmaks läheb üle kopsu.

Parimatel sportlastel on medal kaelas, meil silme ees.

Kuldnokkadel on hõbedane lauluhääl.

Ilmub järjekordne elulooraamat: „Elu pärast elulooraamatu ilmumist.”

Piimatoodang lehma kohta suureneb,

kuna hakatakse kiiremini lüpsma.

Kas inimene läheb siis lolliks, kui tarkusehammas välja tõmmatakse?

Leiutas ja pani kirja **Jüri Paet**

MIKS OLI ONU MEELEST NÕUKOGUDE AEG PAREM?

Kauplustes olid iga päev „hullud päevad”.

Tööajal sai kinos käia.

Ühissõidukites polnud reisisaatjaid.

Telerile polnud vaja digiboxi.

Ei avaldatud 500 rikkaima edetabelit.

Kollase kirjanduse asemel oli punane kirjandus.

Ei võetud SMS-laene.

Valimiste päeval polnud vaja mõelda,

keda valida.

NAERU-USS

*

„Vanaisa, kas sa saaksid mulle oma fotot laenata?“
küsis Juku. „Tahaksin selle homme kooli kaasa võtta.“
„Vaata aga,“ imestab vanaisa. „Kas sa tahad tõesti
tundide ajal minu pilti imetleda?“
„Seda just mitte,“ lausub Juku. „Aga õpetaja käskis
kõigil homseks kaasa tuua mõne loodusõnnetuse foto!“

*

„Kuidas te hommikul oma poja õigeks ajaks voodist
välja saate?“ küsib naaber Juku emalt.
„Oh, see käib meil väga kergesti – viskan lihtsalt kassi
tema juurde voodisse!“
„Ja kas see mõjub?“
„Miks ta siis ei mõju – nimelt magab koer tavaliselt
Juku kõrval!“

*

„Juku, palun pööra olevikus sõna „kõndima!“ lausub
emakeele õpetaja.
„Mina kõnnin... sina... kõnnid...“ venitab Juku.
„Kas kiiremini ei saaks?“
„Mina jooksen, sina jooksed, tema jookseb...“
vuristab Juku.

*

Keemia tunnis tehakse laboratoorset tööd.
Õpetaja küsib: „Annika, mis värvi lahuse sinul õnnestus
kokku segada?“
„Minu katseklaasis on punane vedelik, õpetaja!“
„Tubli – viis! Klaarika, missugune on sinu katse tulemus?“
„Mina sain lillat värvi lahuse, õpetaja!“
„Kena – Klaarika saab nelja! Aga mis värvi on sinu
katseklaas, Juku?“
„Must, õpetaja!“
„Juku – kaks! Klass – pikali!“

*

Juku isa on lastevanemate koosolekult tulles tulivihane
ning küsib pojalt: „Ütle, Juku, kuidas sa seda seletad,
et sul on kõigis ainetes peale loodusõpetuse kahed?“
„Mis seal seletada,“ kehitab Juku õlgu. „Lihtsalt
loodusõpetuses pole mind veel küsitud.“

*

„Oi, Juku, kuidas sa niiviisi jalgu pesed – endal villased
sokid jalas?“
„Aga vesi on ju jahel!“

*

„Mis see ümara karbiga loom maksab?“ uurib Juku
lemmikloomapoes.
„Selle kilpkonna hind on kakskümmend eurot,“
vastab müüja.
„Aga ilma selle ümmarguse karbita?“

*

„Isa, kas sa saaksid mulle kakskümmend eurot anda?“
küsis Juku.
„Ei saa,“ lausub isa pahaselt. „Sa tead ju väga hästi,
et ega raha puu otsas kasva!“
„Aga raha tehakse paberist, ja millest paberit tehakse,
seda tead sa, isa, ju väga hästi!“

*

„Kas sa, Juku, tõesti ei pannud kodus tähele, et oled
ühte jalga tõmmanud halli ja teise musta soki?“
imestab õpetaja.
„Panin tähele küll,“ laiutab Juku käsi. „Aga mul pole
lihtsalt rohkem puhtaid sokke – see paar, mis koju jäi,
oli täpselt samasugune: üks hall ja teine must...“

*

„Minu töökaaslasel sündis poeg ja talle pandi nimi
vanaisa järgi!“ teatab Juku ema töölt koju jõudes.
„Vaene pois!“ ohkab Juku kaastundlikult. „Tulevikus
hakatakse teda koolis kindlasti kiusama, kui kuulatakse,
et ta nimi on Vanaisa!“

*

Lõunalauas küsib Juku: „Ema, kui sa peaksid valima
kapsasalati ja jäätise vahel, siis mis sorti jäätise
sa võtaksid?“

*

Väike Juku on koos emaga loomaaias šimpansipuuri
ees. Ahve uurides teeb ta üllatava tähelepaneku: „Vaata,
ema, see suur ahv on täpselt meie naabronu moodi!“
„Tasa, Juku, nii ei tohi rääkida,“ manitseb ema.
„See kõlab ju solvavalt!“
„Kas sa arvad siis, et ahv sai aru, mida ma ütlesin?“

UUDISED

Foto: Ulo Joosing

Nöbinina ootab põlistamist!

Tähelepanu, tähelepanu! Eesti Televisioon kuulutab välja joonistuskonkursi „Minu Nöbinina“, mis on mõeldud 0 – 12aastastele lastele!

Edukaimad autorid on kahtlemata need, kes vaatavad oma isiklikust nöbininast kaugemale ja jälgivad laupäeviti ETV-st ning pühapäeviti ETV2-st kogupereseriaali „Nöbinina“, mille **Elo Selirand** on kirjutanud ja lavastanud **Kristiina Kassi** raamatu „Nöianeiu Nöbinina“ ainetel. Parimad tööd leiavad koha Nöia raamatus ja hakkavad rändama koos „Nöbinina“ näitusega. Kolm tublimat joonistajat saavad kingituseks seriaali põhjal tehtava raamatu!

Joonistusi oodatakse **24. veebruarini 2012 aadressil: Eesti Televisioon, Nöbinina, Gonsiori 27, Tallinn 15029.**

Foto: Piit Simson

Milena lendab kosmosesse!

Euroopa Komisjoni korraldatud **Galileo** joonistusvõistlusest võtsid osa 9 – 11aastased lapsed kõigist 27 Euroopa Liidu liikmesriigist. Kõigil nendel maadel valisid žüriid välja võidutööd, mille autorite nimed antakse erinevatele Galileo programmi satelliitidele. Eesti žürii, millesse kuulusid Tartu Ülikooli teadlane **Mart Noorma**, laulja **Laura Põldvere** ning riigikogu liige **Laine Randjärv**, pidas enam kui seitsmesaja võistlustöö hulgas parimaks **Kohtla-Järve Keslinna Gümnaasiumi 5. klassi õpilase Milena Kaznatšejeva** võistlustööd. Mõne aasta pärast on oodata Milena nimelise satelliidi jõudmist kosmosesse. Säravat lendu Milenale!

Triibu-Liine tervitas uut aastat

Nõmme Kultuurimaja kellade ansambel

koos sõprade ja sugulastega 5. jaanuaril kutsus Triibu-Liine Kirjanike Maja musta laega saali kokku **Hea Lapse Tallinnas, Harju- ja Raplemaal elavad sõbrad ning sugulased**. Uus-aastapeel esinesid svingiklubi **Modus** tantsijad, **Nõmme Kultuurimaja kellade ansambli** kaks rühma ja mustkunstnik **Fred-Erik Johanson**. Draakoneid ning nende sugulasi joonistas ja kirjeldas meie hea vana sõber **Aleksei Turovski**. Pidulikult anti noortele autoritele üle eelmise aasta suursündmuse – noorte laulu- ja tantsupeo – juurde kuulunud lugude ja laulude võistluse parimaid töid sisaldav kogumik „**Eestis elu üsna lill!**“. Suur tänu **Kalevi kommivabrikule**, kes kinkis pidulikele kastitäie komme ja piparkooke! **Aitäh A Le Coq'ile**, kes saatis Hea Lapse sõpradele mõnusa limonaadilaadungit! Tänu headele sõpradele ja sugulastele tundub talv soojem ja elu magusam!

Mustkunstnik Fred-Erik Johanson

TUNTUD INIMESTE MÄNGUASJAD

Marge Pärnits Tartu Mänguasjamuuseum

Kes meist poleks päris väiksena või ka natuke suuremana unistanud, et kord saab temast kuulus laulja või väga andekas maalikunstnik! Või siis kuulus teadlane, kelle avastatud ravim kaotab maailmast kõik haigused. Või koguni kuulus kirjanik, kelle raamatut tõlgitakse kõikidesse maailma keeltesse.

Marika Mikelsaare perekonna-album.

Professor Marika Mikelsaar rääkis näitusele toodud asjast järgmise loo:

„Meie peres on üks vana punase sametiga kaetud kuldrukudega album, kus on sees perekonnapildid alates 1898. aastast. Lapsepõlves oli väga huvitav, kui see lahti võeti ja näidati. Mitte nende vanainimeste piltide osas, aga alati kui jõuti ühe 4–5aastase poisikese pildini, käis vanatädi jutt nii: „See on Allan Markus, ta läks oma vanematega Ameerikasse ja ma ei tea, mis temast on saanud. Küll tahaks teada...” Sedasama juttu rääkis vanatädi ka minu lastele, kellel ka see müstiline Ameerika poiss Allan Markus on mälusse sööbinud.”

Tookord, kui Marika alles väike laps oli, ei saanud kuidagi uurida, kuhu on sugulased reisinud või kuhu elama asunud. Nüüd saab igaüks internetis googeldada ja suure tõenäosusega leiabki kadunud koolikaaslase, sugulase või tuttava üles.

Ameerika poiss Allan Markus.

Eestis elab palju selliseid inimesi, kelle kohta me kasutame sõna TUNTUD või koguni KUULUS. Me kõik tunneme oma riigi presidenti, teame parimaid lauljaid, edukamaid sportlasi ning ekraanile ilmuvaid teleaatejuhte. Kõik need tuntud inimesed on olnud kunagi väikesed lapsed, oma ema-isa silmaterad. Neil on olnud oma lemmikmänguasi, lemmiktass ja lemmikraamat. Nende emad on hoidnud neid süles, neid kallistanud ja armastanud, nende isad on voolinud neile puust mänguasju ja õpetanud neid laevu meisterdama. Ja nende vanemad on hoidnud alal nende mänguasju. Mida jutustavad meile need kapis, sahtlis või pööningul alles hoitud mänguasjad?

Lauri Saatpalu mängukoer.

Laulja ja näitleja Lauri Saatpalu on aga oma mängukoera kohta kirjutanud järgnevad read: „See on Nässu. Kui ma sain nelja aastaseks, siis kinkis selle mulle onu Harri. Mulle meeldis onu Harri väga, sest ta töötas teatris ja tegi nalja. Mulle meeldis Nässu ka kole-väga. Ema rääkis, et kui sünnipäevahommikul Nässu ukse vahelt sisse piilus, pugesis ma üleni teki alla. Nii väga meeldis!”

Nässu on praegugi väga reibas ja rõõmsameelne mängukoer, isegi tema uhke kaelarihm on säilinud just sellisena nagu väikese Lauriga mängides.

Getter Jaani mänguasjad 1995.

Vahel juhtub mänguasjadega ka sedasi, et neil on mitu omanikku. Neid kingitakse edasi emalt lapsele ja edasi jälle järgmisele lapsele. Just nii ongi juhtunud noore lauljatariga Getter Jaani mänguasjadega. Kui ta oli väike, oli tal palju mänguasju. Lausa nii palju, et lapsepõlve-

pildilt on raske aru saada, milline nende nukkude hulgas on väike Getter. Üks tema kallitest nukkudest oli kuulunud koguni tema vanaemale, kes sai selle pulmakingiks! Nii mõnegi nuku või karuga mängis tema ema. Nii oli asjadel Getteri juurde jõudes juba oma väike elulugu kaasas ja küllap jutustab Getter neid lugusid kunagi ka oma lastele.

Vaadake ka teie oma mänguasjakasti või raamatu-riiulile. Kas te mäletate, kust teie mänguasjad pärit on? Kas teil on oma lemmikmänguasi või lemmikraamat? Kui on, kirjutage selle lugu kindlasti üles – kunagi täiskasvanuna peate ju selle oma lastele edasi rääkima. Seda enam, kui teist saab kuulus kirjanik, kelle lugusid tõlgitakse kõikidesse maailma keeltesse.

Tartu Mänguasjamuuseumis on alates 21. jaanuarist 2012 avatud näitus „Tuntud inimeste mänguasjad”. Sellel näitusel osaleb pea sada tuntud Eesti inimest, kes kõik jutustavad ühe väikese loo, mis on seotud mänguasja, lapsepõlvfoto või mõne kallie esemega nende lapsepõlvest.

**KUTSUME KÕIKI
OSALEMA KONKURSIL
„MINU LEMMIKMÄNGUASI”!**

Tartu Mänguasjamuuseum ja ajakiri Hea Laps kuulutavad välja **juttude ja piltide võistluse „Minu lemmikmänguasi”.** Konkursi eesmärgiks on välja selgitada, mis on tänaste laste lemmikmänguasjad ning missugused toredad mängud nendega on seotud. Oma lapsepõlve meenutustega võivad osaleda ka täiskasvanud.

Parimad lood ja auhinnad saavad erinevates kategooriates auhinnatud, avaldatud ajakirjas Hea Laps ning need säilitatakse tulevaste põlvete jaoks Tartu Mänguasjamuuseumis. Võitjad kuulutatakse välja Tartu Mänguasjamuuseumi sünnipäevapeol 27. mail 2012.

Konkursist osavõtmiseks palume **kuni 15. aprillini 2012** saata oma lapsepõlve armsatest mänguasjadest joonistusi, fotosid ning kirja pandud jutte ja mälestusi aadressil: Tartu Mänguasjamuuseum
Lutsu 4, 51006 TARTU
või e-postiaadressil: muuseum@mm.ee
Konkursitöödele palume lisada kontaktandmed (nimi, vanus, kontakttelefon, e-maili aadress).

KRIS & TOMMI

KAUGELE PLANEEDILE KANGELASEKS

Tarzanit teavad paljud, aga vähestele on tuttav sama looja **Edgar Rice Burroughsi** kirjutatud kangelane nimega John Carter, kuigi Carter jõudis maailma enne džunglikuningas Tarzanit, juba 100 aastat tagasi, seigeldes kokku enam kui kümne raamatu lehekülgedel. Kusjuures senised katsed teda kinolinale toimetada pole vedu võtnud seetõttu, et pole olnud piisavalt kaugele arenenud tehnikat, et kogu see fantastiline maailm ellu äratada. Kuni praeguseni.

Aga veidike juttu mehest endast ka. **John Carter** on USA Kodusõja veteran ja seikleja, kes satub ootamatult kaugele planeedile, mida kohalikud tunnevad nimega Barsoom, kuid mida siinkandis teatakse rohkem Marsi nime all. Filmi lavastajaks on **Andrew Stanton**, kes tuntud seni suurepärase joonisfilmide poolest. Tema käe all on valminud kaks maailma parima animastudio **Pixar** meistriteostest, „Kalapoeg Nemo” ja pisi-kesest prügikogujast robotist jutustav südamlük „WALLE”. Mehe põhiliseks mureks, kui ta selle projekti kallale juba kuus aastat tagasi asus, oli püüd tekitada filmi vaatajale samasugune tunne, nagu tal enesel oli esmakordselt neid raamatuid lugedes. See tähendab, et vaataja paisatakse ülepeakaela elust suuremasse seiklusesse, kus on neljakäelised, 4 meetri pikkused rohelised tharkid ja inimestega sarnanevad punased marslased, kes on jagunenud omakorda kahte vaenutsevasse leeri. Lisaks neile kohtab John Carter imekaunist printsessi nimega Dejah Thoris, kellega nad

teeneteist vastastikku abistada suudavad. Nimelt selgub, et Marsil on nõrgem külgetõmbejõud kui meie koduplaneedil, ja seetõttu on John Carter seal justnagu Superman, omades meeletut jõudu ning võimet läbida ühe hüppega vägagi pikki vahemaid. Kõik need võimed kuluvad aga marjaks ära, sest lisaks juba mainitud tegelaskujuudele on Marsil nii mõndagi sellist, millest tavaline surelik ealeski omal jõul jagu ei saaks. Ehk siis tohutult suur seiklus on algamas. Aga pikemalt ei tahakski loost ette midagi ära rääkida – äkki reedan veel mõne olulise üllatuse. Nii palju ütlen, et „**John Carter**” jõuab ekraanile uhkes 3D-s, nii et filmi vaadates lendate koos temaga Barsoomile. Või nagu siinkandis öeldakse, Marsile.

Järgmise korrani!

Kinokuju

Nimi: Marta Tõnisalu
Vanus: 8 aastat
Kool: Viimsi Kool
Elukoht: Viimsi

EMADEPÄEVA- KINGITUSEGA PÖÖNINGULE!

Sain tuttavaks ühe pisikese näitekirjaniku Martaga, kes, muide, võitis ära Nukuteatri 2011. aasta Pööningu võistluse Põnger-pööningu kategoorias (kuni 10aastaste rühmas). Peale kirjutamise tegeleb Marta veel rahvatantsu, muusika ja teatriga. Tegemist on rõõmsameelse, särava tüdrukutirtsuga, kellest võib tulevikus sirguda kas kuulus muusik või siis hoopis kirjanik. Üllatav teada, et kõigi huvialade kõrval käib Marta veel kooliski – ta õpib Viimsi koolis 2. C klassis. Pööningu võistluse võitis ta oma vanuseastmes aga näidendiga „Heeringas, heeringas, üks-kaks-kolm“. Muide, näidendi kirjutas Marta alguses hoopis raamatuna – see oli mõeldud emale emadepäevakingituseks. Pööningu võistlusel saavad osaleda ka veidi vanemad kirjutajad, nii et kellel huvi, see hoidku aga edaspidi silmad lahti ja uurigu Nukuteatri kodulehekülge! Nüüd aga pisike intervjuu Martaga...

Kuidas sattusid Pööningu võistlusele?

Ema vaatas seda raamatut, mille ma talle emadepäevaks kinkisin, ja arvas, et selle võiks ju väga hästi ka näidendiks teha ja sellele võistlusele saata.

Räägi natuke oma näidendist! Millest sa selle kirjutasid ja kuidas tekkis idee?

Ma alustasin kirjutamisest sellest, et mõtlesin välja dalmaatsia koera, kellel on täpid. Ning see kutsu otsis endale sõpru, kellega ta saaks mängida mängu „Heeringas, heeringas, üks-kaks-kolm“. (Kui keegi ei tea, siis tegemist on mänguga, milles üks mängija pöörab selja ning ütleb: „Heeringas, heeringas, üks-kaks-kolm!“ Teised mängijad peavad selle ajaga jõudma ütleva juurde joosta ning seina puudutada. Kui nad aga kohe seinani ei jõua, siis ei tohi nad end liigutada ja kui ütleva märkab, et mängijad edasi

liiguvad või üldse liigutavad, siis peavad nad minema tagasi algusesse.)
Idee sai alguse sellest, et otsisin oma emale emadepäevaks kingitust. Ja siis ma mõtlesingi, et kirjutaks õige sellest ühe raamatu.

Kas sa tahaksid kunagi kirjanikuks saada?

Ma ei tea veel. Aga eks ma mõnikord jälle midagi kirjutatan!

Ekh räägid veel oma teistest hobidest peale kirjutamise?

Ma käin veel muusikakoolis, näiteringis ja rahvatantsus.

Milline neist hobidest on su kõige suurem lemmik?

Mul on 2 lemmikut: muusikakool ja rahvatants. Muusikakool on kõige tähtsam ja rahvatantsuga käisin ma tantsupeol. Muusikakoolis on mul palju kontserte, need on ka hästi tähtsad.

Kas sinust võib saada kunagi ka kuulus tantsija või hoopis laulja?

Ma olen laulnud juba kaheaastasest saadik, seepärast arvan, et võib-olla võiks minust tööpoolest laulja saada.

Lõpetuseks lisab Marta:

Kõigi nende huvialadega tuleb rohkem tegelda, siis saad kogu aeg midagi rohkem teada! Mulle meeldib käia nii kontsertidel kui ka esinemistel.

Kas sa ise oled ka Hea Laps?

Ma ei oska seda öelda..

Martaga vestles Anna-Maria Uulma Saue Gümnaasiumist

Isevärki **ammuu-muuseum**

Mida kõike inimesed ei kollektioneerid: marke ja märke, nukke ja sokke, autosid ja autogramme!

Elusolevusi on teadagi kõige raskem koguda: nemad ei püsi riiulil ega vitriinis, albumitest kõnelemata. Kuid pole vist olemas looma, kellest ei saaks meisterdada skulptuure või nipsasjakesi. USA-s elav Denise Tubangui väljendab oma poolehoidu vissidele iga masti lehmakujukeste kogumisega. Lehmakollektsiooni loomise mõttele tuli ta aastal 1990, kui ta ema oli kõõgi kaunistamiseks ostnud väikese vissikuju. Mullu kanti Denise Guinnessi rekordite raamatusse kui maailma kõige kopsakama lehmakujukede kollektsiooni omanik. Kujusid ja kujakesi, piimaandjatega kaunistatud patju, tuhvleid ja ehteidki on lehmalembelisel daamil kokku 2429, ning kollektionäär peab suurimaks lemmikuks neist kõige kopsakamat – päris elusuuruses vasika kuju.

Maja **hiiri täis!**

Maailma kõige hiirerikkam kodu on Guinnessi rekordite raamatu andmetel Janet Estevesi maja. Ameeriklanna ostis oma esimesed Miki-Hiirt kujutavad mänguasjad 1970ndate aastate alguses, kui ta koos abikaasaga mesinädalate ajal külastas Disneylandi. Suuremaks hiirekraami ostmiseks läks siis, kui Janetil sündis tütar, kes pidas samuti Miki-Hiirest lugu. Nüüd on Janetil juba lapselapsedki, kellest said samuti koomiksihiire fännid. Lisaks mänguasjadele on Estevesi kogus veel Miki-Hiire pildiga padjapüüre, laud- ja voodilinu, taldrikuid, kruuse, pinaleid ja muud fännikraami – kokku 2760 eset. Maailmarekordid on teistel raske purustada, sest Estevesi kodumuuseum täieneb pidevalt.

SIIT JA SEALT

Trollibussitäis **trolle**

Maailma suurima trollikogu omanik on nooruke inglanna Sophie Marie Cross. Sophie Marie otsustas neid veidraid mehikesi hakata koguma 2003. aastal – siis, kui sai venna kingituseks esimese väikese sasipäise nukupoisi. Aastal 2009, kui 13aastane tüdruk pälvis maailma suurima trollikollektsiooni omaniku tiitli, oli tal juba vaata et terve trollibussitäis trollifännikraami – nii kahe sentimeetri pikkusi pitsitrolle kui ka päris suuri sasipäid, rääkimata võtme- rõngastest, sõrmustest ja kaelaripatsitest. Guinnessi rekordite raamatusse pääses tüdruk 570 trollinuku omanikuna.

Ohutut **lendu!**

Sellega, et mõni inimene ei kannata pikki lennukisõite, on lennufirmad juba pikka aega arvesse võtnud. Iga lennukiistme juurde kuulub nn hügieeniline kotike, millesse saavad oma iivelduse-

mured peita õhumerehaiged, ning teadagi on see kotike igal firmal erinev. Kui aga midagi toodetakse, siis ilmuvad peatselt välja ka nende toodete kollektionäärid. 74aastane hollandlane Niek Vermeulen raius oma nime Guinnessi rekordite raamatusse just tänu nendele oksekotikestele, mida tal (õnneks ikka pruukimata kujul) õnnestus 40 aasta jooksul koguda tervelt 6016 tükki. Teadagi ei läinud ta selleks mingit kotivabrikut röövima – iga kott on erinev, sest tegu on 1142 erineva lennukompanii omandusega, mis on kokku kantud 160 riigist. Vermeuleni suguvõsa võib nüüd küll pikka aega muretult lennureise nautida, tulgu mis tuleb!

ROKIKOOL

THE WHO (1)

Vello Salumets

Rokkmuusika ajaloos on vähe olnud nii mõistatuslikke ja vasturääkivusi täis ansambleid, kui seda oli 1964. aastal Londonis moodustatud briti ansambel **The Who**. Kõik ansambli neli liiget: juhtfiguur, kitarrist ja helilooja **Pete Townshend** (1945), bassist **John Entwistle** (1944-2002), trummar **Keith Moon** (1946-1978) ja laulusolist **Roger Daltrey** (1944) olid ääretult erinevad isiksused. Seda näitasid ilmekalt bändi keeristormina kulgevad lavaesinemised, mil metsik Keith Moon märatses oma trummidega, Pete Townshend kargas koos kitarriga õhku, samal ajal paremat kätt keerutades, otsekui veskitiibadele tuult lisades, Roger Daltrey kõndis, ähvardus näol, uhke sammuga mööda lava ja bassist John Entwistle jälgis vaikselt seistes terava pilguga enda ümber möirgavat orkaani. Need erinevad isikupärad pörkusid tihti kokku, kuid omavahelise hõõrdumise tulemusena sündis märkimisväärne muusika. The Who' st sai rookmuusika ajaloo üks kuulsamaid ja mõjukamaid ansambleid, kes on olnud paljuski eeskujuks nii *hard-rocki*, *proge-rocki* kui *punk-rocki* sünnile.

Olles 1960ndate briti invasiooni ja modide liikumise üheks võtmefiguuriks, näitas

The Who dünaamilist ja erakordselt jõulist heliväge. Bänd kõlas tihti, otsekui oleks tahetud lõhata traditsionaalseid *rocki* ja rütmibluusi struktuure. The Who kõlapilt erines märgatavalt ülejäänud popbändidest. Mootori käivitajaks ja taganttõukajaks oli Pete Townshend, keda hinnati oma ajastu üheks suurimaks inglise laululoojaks ja rivaaliks niisugustele nimedele kui biitlid Lennon-McCartney ja rollingud Jagger-Richard.

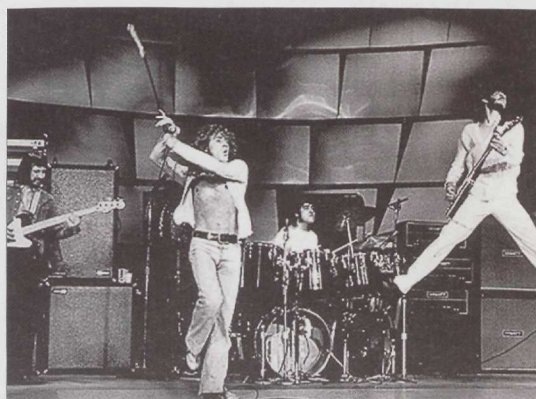
Oma tegevusaja jookusul müüs The Who üle

100 miljoni plaadi, 27 singlit jõudsid nii Billboardis kui Briti tabelis TOP 40 hulka, 17 albumit TOP 10 hulka. Ainuüksi USAs saavutasid 18 The Who üllitist kuldplaadi, 12 plaatinaplaadi ja 5 multiplaatinaaplaadi staatuse. 1990. aastal arvati The Who Rock And Rolli Kuulsuste Halli.

1960ndate algul mängis Roger Daltrey soolokitarr

rütmibluusi viljelenud ansambelis The Detours. Kui 1961. aasta suvel hakkas bänd lagunema, kohtas ta tänaval endist koolikaaslast John Entwistle'it ja kutsus ta ansambelisse basskitarri mängima. Kuna vajati ka teist kitarr, soovitas Entwistle oma endist bändikaaslast Pete Townshendi. Seoses solisti lahkumisega pani Daltrey kitarrid nurka ja võttis laulmise enda peale. Townshend jäi ainsaks kitarristiks. Teise kitarr puudumine oli tollastes rockbändides väga haruldane, kuid tähendas ka seda, et muusikale otsustati hoopis uue nurga alt läheneda. Entwistle hakkas bassil mängima käikusid, mis pidid täitma soolokitarriga osa.

1964. aastal otsustati nime vahetada ning sestpeale ilutses reklaamidel lühike ja lööv nimi The Who. Kuna senine trummar Doug Sandom jäi teistele jalgu, kutsuti bändi Keith Moon, kes hakkas ansambli ebatavalist kõlapilti hoogsalt täiendama. Trumm ei olnud nüüd enam tavaline rütmipill, vaid Moon kukkus tervel trummikomplektil taguma seninägematu ja kaootilise soolokäike. The Who põhiliseks esinemiskohaks sai **Londoni Marquee klubi**. Just seal tutvus The Who muusikabisnisise ärimehe Kit Lambertiga, kellest sai ansambli mänedžer. Just Lambert oli see, kes selle asemel, et bändiliikmeid modide kultuurist eemal hoida, õhutas neid hoopis sellega ühinema, pakkudes nõuandeid, mida mängiga ja kuidas riietuda. Tähtis oli hoolitseda ansambli ja publiku suhete eest. **Fänniklubi** oli üks kasulikuks osutunud abinõu, lähendamaks esinejaid ja kuulajaid, kelle vahekorid pidi olema muudki kui vaid lihtne ost ja müük. Lambert arendas seda vahendaja mõtet veelgi kaugemale. Ta oli märganud, et

bändi esinemistega keerles alati kaasas ustav modide jõuk. Lambert kutsus neid „Sajaks näoks”, kasutades modisid tähtsa infokanalina ansambli ja laiema publiku vahel Kui näiteks esinemiskohaga juhtus viimasel hetkel mingi muutus, jättis ta teate „nägudele” ja tagas sellega alati täissaalid. Ta kutsus niisugust tehnikat WOMP'iks

ehk siis suust suhu reklaamiks.

1964. aasta lõpus tutvustas Pete Townshend kaastlastele oma pala „I Can't Explain”, millest otsustati vorpida debüütsingel. Asi väärus küünlaid, sest plaat jõudis Briti tabelis 8. kohale. See äratas tähelepanu Inglismaal resideerunud USA produtsendis Shel Talmy, kes oli oma kodumaal juba tolmu üles keerutanud briti ansambliga The Kinks. Kohe sõlmiti leping American Decca Recordsiga.

60. aastate rokk ei toetunud enam traditsioonilistele tööliklassi ideaalidele ja kunstile, vaid upitas end palju kõrgemale. Kitarride ja võimendite juures kasutati moodsat elektri- ja transistortehnikat. Tsiklikangelaste kombel parandasid ja reguleerisid muusikud ise oma tööriistu, testisid neid ja oma võimeid. Nad olid laval tihti samasuguses ohus kui tänaval kihutav plärüstaja.

Ühel esinemisel Londoni Marquee klubis purustas Townshend laval oma kitarr, kuna ei olnud helisüsteemiga rahul. Sellest sai edaspidi osa bändi lavashow'st ning mitmete esinemiste lõpul hakkas Townshend kitarre puruks peksma, raiudes neid vastu võimendi nurka või loopides piki lava, Keith Moon asus aga trumme poodiumilt alla lükkama. Sageli kaasati sinna tule-efektid ja plahvatused. Townshend on meenutanud: „Nautisin „Stratocaster”-kitarride lõhkumist, sest nendest tuli selline lahe „lennuki heli”, kui need pörandalt õhku pörkasid. Ühel õhtul ei nõustunud kitarr siiski purunema ja raiusin sellega võimendi keskelt pooleks. Seejärel võtsin „Stratocastri” jälle kätte ning jätkasin mängu ... ja kitarr oli veel täiesti hääles! Siin on teile õige kitarr!”

THE WHOD SAAD KUULATA KA INTERNET KAUDU!

Siin mõned lingid:

<http://www.youtube.com/watch?v=1uFcPjILC7k&feature=related>

<http://www.youtube.com/watch?v=afam2nlae4o&feature=related>

<http://www.youtube.com/watch?v=eswQl-hcvU0&feature=relmfu>

<http://www.youtube.com/watch?v=594WLz3Jl>

Ütle üks hea autolapse nimi!

Algus jaanuarinumbris 2011

AUTODEST

Subaru 360

Subaru 1500

Subaru 1000

Subaru 2008

Subaru Legacy PZEV

Kellele Subaru, kellele Sõel **Jüri Trouberg**

Kes on meie autonimelehekülge aasta läbi lugenud, see teab, et kolm kuulsat jaapanlaste automarki kannavad oma loojate nimesid. Sakichi Toyota, Soichiro Honda ja Michio Suzuki liignimesid kuuldes tulevad meile silme ette ikka autod, mitte inimesed. Ka **Subaru** on sündinud Jaapanis, kuid nime pole ta saanud oma leiutajate-valmistajate järgi – tema loojad leidsid masinale nime hoopis tähistavaesse vaadates. Kui mälumängus küsitakse, missugune automark on nimetatud tähtkuju järgi, siis võite julgesti vastata: Subaru!

Kudumismasinatega – nagu Toyota ja Suzuki loojate puhul – pole Subarun kunagi tegemist olnud: selle masina eellugu algas kaugel ja kõrgelt. Subaru eelkäijaks peetakse **Chikuhei Nakajimat**, kes hakkas aastal 1917 Jaapanis tootma lennukeid, mis saavutasid peatselt maailma kuulsuse. Kuid pärast Teist maailmasõda tuli rasketes majandusoludes mõelda toodangu muutmisele. Nakajima ettevõtte hakkas 1946. aastal valmistama maapealseid sõiduriistu, millest esimene – mopeed – sai nimeks **Rabbit**, veidi hiljem valmisid ka uued bussid. Kuus ettevõtte osa koondati 1953 Jaapani kuulsaimat mäge kajastava ühisnime alla: **Fuji Heavy Industries Ltd.** FHI logoks valiti Sõnni tähtkujusse kuuluv tähekoogum, mida jaapanlased kutsuvad **Subaruks**, eurooplased aga **Plejaadideks**.

Tegelikult koosneb Plejaadide hajusparv enam kui 250 tähest, kuid palja silmaga on neist nähtavad ainult kuus (mis ehivad ka FHI Subaru logo),

eriti terase nägemise puhul võib kokku lugeda ka seitse tähte. Vanad eestlased olid ilmselt väga hea silmanägemisega, sest meie rahvatarkus ütleb: „Seitse tähte Taevasõelas!“ Ju siis olid meie esivanemad usinad taevast uurima, sest tähtkujudele anti ikka päris oma eesti nimed. Jaapanlaste Subaru, sai vanadelt eestlastelt nimeks hoopis **Sõel**. Vanakreeka mütoloogia nimetab Plejaadideks nümfe – Atlase ja merenümf **Pleione** seitset tütart, kelle Zeus muutis taevatähtedeks, et nad pääseksid jahimees **Orioni** käest, kes neid maa peal kõikjal jälitas. Kreeklastel oli põhjendus ka sellele, miks on seitsmes täht Merope teistest kahvatum – see õde abiellus nimelt taevajõude vihastades surelikuga. Orion aga tõusis pärast surma ikkagi taevasse ja asub Plejaadide läheduses. Ehk lohutab õekesi see, et vanade eestlaste meelest polnud Orion mingi jahimees, vaid hoopiski **Koot ja Reha!**

Jaapanlaste Plejaadidel – Subarul – on aga õnne olnud. Suur edu saatis nende esimest väikeautot Subaru 360 ja väikebussi Samba. Ülimenukaks osutus ka 1965 valminud esimene Jaapanis masstootmisse läinud esirattaveoga auto Subaru 1000. Peatselt hakati valmistama ka kiirronge, helikoptereid ja lennukeid. Tõelise triumfini jõudis FHI aastal 1972 valminud Leone'iga ning 2010 toodetud Legasydki hiilgavad sportliikkuse, mugavuse ja maasturliku töökindlusega. Subaru tähekoogum – meie Sõel – sõelub seda maapealset boksermootori abil liikuvat hiilgust kindlasti suure lustiga.

Barbie

FASHIONISTAS®

KÜÜNLAUU ON PIDUDE AEG

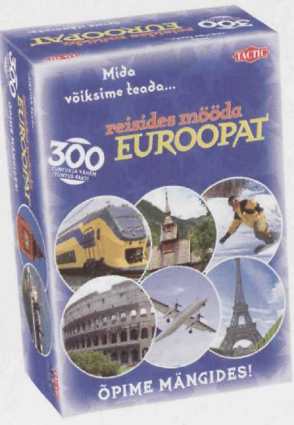
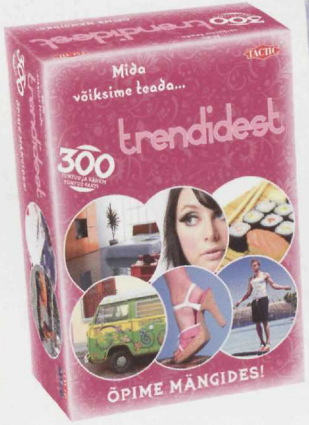
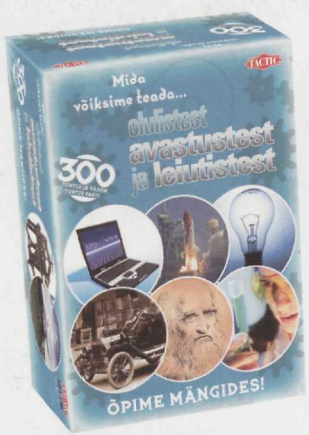
Nagu näed, ei mängi Barbie seekord ei loomaarsti ega kosmonauti, vaid on end ehtinud uhkete ülilmoodsate pidulike rõivastega. Talle on ju peod meeltmööda, ja missugusele tüdrukule siis need ei meeldiks!

Veebruaris ehk küünlakuul on meilgi palju toremaid tähtpäevi: küünlapäev, vastlapäev, sõbrapäev, meie riigi sünnipäev...

Sel puhul korraldab vabariigi president igal aastal piduliku vastuvõtu paljudele silmapaistvatele kaasmaalastele ja väliskülastajatele. Tavaliselt on igal vastuvõtul ka mõni pedagoog, sest õpetamine on väga tähtis töö. Kas poleks tore ka oma õpetajat punasel vaibal kõndimas näha? Kindlasti oskad sa välja mõelda just õige kleidi või kostüümi, milles sinu õpetaja presidendi vastuvõtule võiks minna! Pane oma fantaasia paberile ja saada toimetusse enne **5. märtsi 2012!** Parimatele noortele moekunstnikele auhinnaks peorõivastes Barbied Rimonnelt!

PE 1378 2012, 2

Tarkus tuleb tasapisi

Koolid on teadagi tõelised tarkusepesad: seal saad iga päevaga mõne teadmise võrra rikkamaks. Kuid tarkusi võib koguda ka mängides – eriti siis, kui mängid koos pere ja sõpradega lauamänge sarjast „Mida võiksite teada“.

Kolme vahva lauamängu nimed kõnelevad enda eest: „Reisides Euroopas“, „Suured leiutised“ ja „Trendid ja elustiilid“. Niisama huvitavad ja harivad on ka „Loomade kuningriik“ ja „Maailmaimed“.

Mängude teemad on põnevad nii lastele kui ka täiskasvanutele, nii et saad korraldada terve rea lähedaid mõlumänge ja viktoirine – nagu TV-s ja raadios!

Kõiki neid tooteid võid leida hästivarustatud raamatu- ja mänguasjakauplustest!

Meie seekordne küsimus aga puudutab samuti pead, ainult et väljastpoolt! Missugune võiks välja näha tarkpeale sobiv müts? Võid joonistada või pildistada ka oma kooli mütsi, kui selline on olemas, kuid võid leiutada ka täiesti uue peakatte, mis sinu meelest oleks tarkuri jaoks sobiv! Parimatele mütsiasjatundjatele, kes saadavad oma loomingut toimetusse enne 5. märtsi 2012, auhinnaks needsamad harivad lauamängud AS Rekato!

NB! Kiika ka Rekato veebipoodi, mille aadress on www.rekato.ee